د خاموشۍ لـه شوره ډېرو سر تنـدې اونيوۀ
د بـې وسـۍ لـۀ زوره ډېر پـه زنګانـۀ پرېواتـۀ

شور شور خاموشي

اعجاز خټك

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شعيب سنز پبلشرز اينډ بکسيلرز

جي ټي روډ منګوره، سوات

ټول حقوق د اماراتو پښتو ادبي ټولنه مرکزدبۍ په نوم خوندي دي

د کتاب نوم .... شور شور خاموشی

ليکونکے .... اعجاز خټك

ناشر .... فضل ربی راهی

پروف ريډنګ .... حنيف قېس

ډيزائننګ .... لقمان حکيم

سرپاڼه .... سرتاج استاد او ظفرعلی ظفر

دچاپ کال ستمبر۲۰۱۲ء

پريس .... حاجي حنيف اينډ سنز پرنټرز لاهور

بيه .... -/۲۰۰ روپۍ

د رابطې لپاره ....

د موندلو درکونه :

- داماراتوپښتوادبي ټولنه مرکز دبۍ
- يونيورسټی بك ايجنسی پېښور
- شعيب سنز مينګوره ، سوات
- مکتبه اشرفيه، مېن بازار لاچۍ (کوهاټ)
- پشتواکېډيمي کتاب پلورنځے پېښور يونيورسټي پېښور
- پښتو ادبی ټولنه لاچۍ – کوهاټ خيبر پښتونخواه

شعيب سنز پبلشرزجي ټي روډ منګوره، سوات

Website: www.shoaibsons.ipfox.com
Email: shoaibsons@yahoo.com
Ph: 0946-729448, 722517

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټرون

د خپل ګران و محترم استاد

سعد الله خان حېران په نوم

چې زهٔ يې د شعرو ادب په الف ،ب باندې پوهه کړم

خاورې اعجازخټك

(c) ketabton.com: The Digital Library

سريزه

ښاغلے تاج انور د لاچۍ کواټ ، ادبی مجلسونو کښې داعجاز خټک په نوم پېژندلے شی، پلار نوم یې صوبیدار کُندل خان (مرحوم) دے، دپېدایښت نېټه یې یولسم دسمبر نولس سوه دوه پنځوسم **(۱۱ دسمبر ۱۹۵۲)** او دسکول په کاغذونو کښې د مئ شپږمه نېټه کال نولس سوه څلور پنځوسم **(۶ مئ ۱۹۵۴)** لیکلې شوې ده. یعنې دا زمان د "سرېتوب عمر ته رسېدلے دے نو ځکه د"ښئ سرېتوب " څرګندونه کوی او دا دے خپله ړومبی شعری مجموعه په اولس پېرزوکوی

زمـــا شـــاعري ده داولـــس دســـوکالۍ لـــۀ پـــاره
زۀ خـــو لیکـــل کـــوم دژونـــد دخوشـــحالۍ لـــۀ پـــاره
زۀ خپـــل غـــزل تـــه چرتـــه ډمـــه ګـــډولے نـــۀ شـــم
نـــۀ شـــم کـــولائې شـــاعری دخرمســـتۍ لـــۀ پـــاره

دا شعرونه داعجاز خټک د"احساس " نومې نظم آخری کړۍ ده کوم چې ما په اول ځل په خپل کلی طورو کې آورېدلی وو. په کال ۱۹۷۸ .ء کښې.دپیاوړی مورخ او شاعر تاج ملوک خان دلسوز (مرحوم) په یاد کښې ادبی دستوره وه . د لاچۍ نه دوه ځلمی شاعران سعادت سحر او اعجاز حټک هم د اولسی ادبی ټولنې مردان په بلنه راغلی وو په دې موقع ددې دواړو ښاغلیو د کلام تود هر کلے شوے وۀ دغه کۀ هر څو د ښاغلی اعجاز خټک د شاعری ابتدائي دور وۀ خو د دۀ "احساس " د پښتو میئنو لـه دا احساس ضرور ورکړو چې کـه د ملی ژوند د بیداری شاعر اجمل خټک هر څو کـه د وختونو دسیاست سیلی په مخه کړی دی او ګاونډی هیواد کښې ئې دجلاوطنۍ په ګاللو مجبور کړے دے ولې دهغۀ د احساس بخرو "رشه" سالمه ده " دغیرت چغه" اوس هم پورته کیدائې اؤ آورېدلے شی ځکه چې د احساس غوږونه کاڼۀ نۀ دی او چې د ملت زلمی ویښ او بیدار وی نو دژوند په کالۀ کښې به دجمال او جلال رنګونه مدام خوارۀ وی او دقام ځلمي شاعران د خپل کلام په وسیله د بیداری جرسونه دېمار غږوی.

دنـــړۍ لـــه واقعـــاتو ســـبق واخلـــۀ
دا تـــر څـــو بـــه تاســـو خپلـــو کښـــې جنګېـږۀ
"باچاخـــان" درتـــه وئیلـــی داصـــفادي
کـــۀ ویښ نـــۀ شـــوۀ پښـــتنو! ګـــوره ورکېـږۀ

زما په نیزد چې د لاچۍ اوسېدونکی زلمی وی، لوستې وی او په

(c) ketabton.com: The Digital Library

شعرو ادب میئن وی نو هغه به آرومرٌو د محترم سعدالله خان حېران دفکر ونظر په پلوشو روښانه وی او دهغهٔ د " ګلستان " ګل یا وړمه به وی ، دغلته ښاغلي عمل خان سیاح، اکمل اسد آبادی او شاه ولی خان غوندې ننګیالو هم خپلې وینې او جذبې کرلې دي او دملی فکر ځېلی یې خورې کړې دي او د پښتونخواه په اولسی او ادبی ډګرونو کښې یې " لاچی " لهٔ پخواه نه لاچی لونګ کړې ده.

په دې خـــاوره زېږېـــدلی نومـــوړی عالمـــان دي
هـــم پیداپکښــــي بـــې شـــمیره شـــاعران دي
مدرســـه ده دعلمونـــو، دا زمـــونږ کلـــے لاچـــی ده

ښاغلی اعجاز ختک د دغه چاپېرچل او دغه سیال کلی "لاچئ " پیداوار دے هغه دلاچی ګلستان پښتو دسیوری لاندی دشعر او هنر سفرپه کال ۱۹۷۰ کښې شروع کړو. کال ۱۹۷۱ کښې چې سیاسی زول طوفان راپورته شو نو لکه دنورو ادبی جرګو د لاچی "ګلستان" هم اوځپلے شو. په کال ۱۹۷۲ .ء کښې دغلته یې" پښتو ادبی ټولنه لاچی " جوړه کړه . ښاغلے اعجاز ختک دجنرل سیکتر په حیث خپله سکنۍ ځوانی ټولنې ته وراُوبخښله او نهٔ کاله یې په دغه چوکی د پښتو ژبې او دادب ناوي ته لوګے کړه . دې مهال کښې د روزګار غمونو دخپل هېواد نه متحده عرب امارات ته په مخه کړلو. د خپلې کورنی دمعاشی مسلې هوارولو مبارزه یې شروع کړه د تن وینه ئې وسوزوله، خوله یې اُوبهیوله او پیسې ټکې ئې اوګټلې نو بیا هم دزړهٔ تاؤنو په آرام پرې نهٔ ښودلو او د پښتو دغم نه یې بې غمه نهٔ کړے شو. د یو څو ملګرو په ملا تړیې " داماراتو پښتو ادبی ټولنه- مرکز دوبی " بنیاد کېښودو او د عربو رېګزارونو کښې یې د پښتو د بڼ وړمې خورې کړې او دغسې ئې د خپل ژوند غوښتنو سره سره د ادب عصري غوښتنې هم پوره کولې "د پښتو وړمې "- "خوشحال او رحمان"- "د سلیم ختک مرحوم کلام مړاوي ګلونه اؤ د سعدالله خان حېران " "پټې سلګۍ" د ښاغلي اعجاز ختک د شعري او هنري سفر زړهٔ پورې مطبوعاتي سلسلې دي . د اماراتو پښتو ادبي ټولنې مرکز دبی د سیوري لاندې چې وخت په وخت کومې لویې ادبي دستورې او مشاعرې شوېدي او ددې په اثر چې د پښتو ژبې او ادب ته څومره ښېګړه رسېدلي ده او اماراتوکښې پښتنوشاه زلمو کښې ادبي ذوق او سماجي غزونې کړې دي نو د فخر او عزت پګړے هم که ښاغلي تاج انور اعجاز ته په سر کړے شي نو بې ځایه به نهٔ وي.

خوشـــــــالیږم چـــــــــې روګـــــــــورم
د ادب پــــــــــه ګلســـــــتان کښــــــــــي
د عربـــــــــو رېګســـــــتان کښـــــــــي
دا زمـــــــــــا د لاس کرلـــــــــــــي
د پښـــــــــتو د بـــــــــاغ ګلونـــــــــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماځوکاله آګاهو د ښاغلي اعجازخټك په لاس ليکلي د کلام مسوده لوستي وه نو يو دوه کرښې تبصره مې پرې په خپله خوښه داسې ليك کړے وو چې د ښاغلي اعجاز خټک طبيعت کۀ غزل وئيلو ته پسخيږي نو مونږ دې ته يو فطري او غېرشعوري عمل وئيلے شو. دا غزلي د زلمي شاعر د هنري صلاحيتونو او د ځوانۍ د مستو مستو غزونې کوي ځکه نو اعجاز پکښې دومره نۀ شي ليدلے او منکر پرې اعتراض کولے شي . خو اوس چې د سپېکۍ (نوے نوم يې شورشورخاموشي ده)يو ه بې ترتيبه مسوده د لوستو دپاره زما په وړاندې پرته ده او په کرښه کرښه کښې لۀ خېره د کمپوزنګ بلها غلطۍ د لوستونکی نظر کيري بيرې کوي – بيا هم په دې د يو نظر تېرولو نه پس دا احساس رابخښي چې ښاغلے اعجاز خټك په ځائے ولاړ نۀ دے. پرله پسي پرمختګ کوي . دغزل په حقله يي رويه او نظريه کښې زړۀ پورې بدلون محسوسيږ ي .غزل څۀ ته وائي د اعجاز خټك يو نظم دے، ديکښې شاعر دعوۀ کړي ده چې غزل د چا ښکلا پورې محدود نۀ دے، دا دوخت تقاضو آئينه دار دے او دخوشحالی د سباؤن زېرے دے خو پرتۀ له دې دعوې د ښاغلي اعجازخټك دادبي پېژندګلو ، د دۀ په بيلو بيلو موضوعاتو وئيل شوي نظمونه په غوره ډول کولے شي ،دغو نظمونو د ښاغلي اعجاز خټك شاعري شته منه کړې ده –زما په خيال د نظم ښه کښې د شاعر تخليقي صلاحيتونه څرګند ليدلے شي او د شاعر انه تخيل رنګارنګي پکښې هم شته – هر نظم ئي د زړه د وارداتو ، داخلي کيفياتو او خارجي محرکاتو ترجماني کولے شي -.

د ښائيست او د ښکلا په کلو ګرځم
پکښې مينه، وفاګانې لټومه
رنګينۍ چې د نظر کچکول کښې راوړم
تصويرونه ترې د ښکلي جوړومه

م ،ر، شفق
اسلام اباد
۳۱ جنوری ۲۰۱۲ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اعجاز اعزاز

هرکله چې خدائے بخښلي ايوب صابر په سرپرستۍ کښې د کوهاټ دښار نه پنځويشت کلوميټره لرې په فاصلې باندې د سهېل (سوبېل) آړخ په جرنيلي سړك باندې ښاد اؤ آباد کلی لاچۍ کښې د ګلستان پښتوادب لاچۍ په نوم يو نوے ادبي تنظيم بنسټ کيښودو نو ډېر زر د دې ادبي ګلستان دشعروادب د ګلونوپه خوشبويانو ادبی فضاګانې معطرې شوې په خصوصي توګه د سعدالله خان نوم په ادبی دنياکښې لکه د نمر اوځلېدۀ. د عيسوي کال نولس سوه شپېتم نه تراوايايم پورې پوره لس کاله د دې تنظيم ډېر په اتفاق سره دپښتوژبې او ادب خدمت ډېر په ښۀ انداز کښې اوکړو.محترم سعدالله خان حېران نۀ صرف د دې انجمن د سيوري لاندې د نوي ګُول د شاعرانورلاربښودنه کوله بلکه په ګورنمنټ هائی اسکول لاچۍ کښې د استاد په حيث خپله وظيفه يې هم په ښۀ توګه ترسره کوله. حېران صېب د لاچۍ اؤ دټولې خټك نامې مشهورروحاني مشرمآذون صېب دويم دلاچۍ مولانا عبدالمنان عبيد مرحوم فرزند دے اؤ د پښتو سره سره د اردو، فارسی اؤ عربی درېوو ژبو عالم اؤ ماهر دے نو د داسې نابغه استاد د سيوري لاندې د سبق زده کړه د الله تعالی د لوې فضل څرګند علامت دے . راقم الحروف سعادت سحر، تاج انور اعجاز، انور الفت، انور حسېن مسافر، ميجرالطاف اؤ سعيدرهبر اؤ داسې نور لکه امجد ساقی جان د حېران صېب د مدرسې طالبعلمان دي اؤ دا ټول نن هم په دې وياړ کوي چې زمونږ سرپرستي حېران صېب کړې ده .

ښاغلي تاج انور اعجازسره زماپېژندګلي زما د عمر سره سمه ښکاري هغه په دې چې يو خود هغوي اؤ زمونږ کور يو بل سره ډېر نزدې اؤ بيا په يو اسکول کښې مونږ سبق وئيلي دے بس دومره به وه چې اعجاز صېب به مانه يو جماعت وروستو وۀ.

اعجازصېب دعيسوی کال نولس سوه څلورپنځوسم د مۍ د مياشتې په شپږمې نېټې زيږېدلے اؤ دبابا جي نوم ئي صوبيدار کندل خان دے. د دوی باباجی دپيرطريقت نوم يو پيرتاج علی شاه مريدوۀ چې دکشمير نه به ئي تشريف راوړلو. په کوموشپوورځوکښې چې اعجازصېب زيږېدلې وو نو په هغه دوران کښې د دوی د باباجي پير صېب هم لاچۍ ته تشريف راوړے وۀ چې کله يي اعجازصېب ورته اُښودلو نو هغوی ورله نوم تاج انورخوښ کړو.

ماته هغه شپې ورځې هم نن يادېږي چې اعجازصېب به په تبليغي جماعت کښې منډې ترړې وهلې ، دټول محلت ماشومان به ئي راجمع کړل اؤ شبې جمعې ته به يې بوتل اؤ بيا ماته هغه وخت هم يادېږي چې د هغه د

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړوکوالي ملګری لیاقت علی راز چې زما هم جماعتي وهٔ، په مرسته یوه ادبي ټولنه جوړه کړه چې نوم یې ورله پښتودرنه ادبي ټولنه لاچې کېښودهٔ خو دا د دوی د وړکوالي ادبي هلې ځلې وې. بیا داسې وخت راغے چې لیاقت علی خان راز دپاکستان په نېوی کښې نوکر شو اؤ د ټرینګ نه پس یې بنګال ته اولېږلو چې هغه وخت د کال ۱۹۷۱ء جنګ ښهٔ په درزسره شروع وهٔ، بنګله دېش جوړ شو خولیاقت علي خان راز هلته شهید شو اؤ بیر ته رانغے. هم په دغوشپوورځوکښې ګلستان پښتوادب لاچې په سیاسي الغلاؤ تلغاؤ کښې داسې اونختو چې خپل ادبي سفر یې نیمه خوا پاتې شو. نو اعجازصېب د یونوي تنظیم جوړولو تابیا اوکړه چې دراقم الحروف سره سره سلیم خټك مرحوم، عزیزالله عزیز مرحوم، انوراُلفت، نثارګل نثار، غیورناشاد، سعیدرهبر، میجرالطاف سرفرازخټك (ریټائرډ) ، اقبال فنا، انورحسین مسافر، بشیر احمدبشیر، فېض الله جان فېض ، اقبال عارف ، اسلام بادشاه اسلام اؤ پروفیسر نعیم رضوان خانزاده په مرسته د سعدالله خان حېران په سرپرستۍ کښې پښتوادبي ټولنه لاچې جوړه کړه چې د اعجازصېب د نهٔ ستړی کېدونکی هلوځلو اؤ د هغوی د ویال طبعیت په برکت دغه تنظیم ډېر زر د پښتونخواه د نورو ادبی تنظیمونوسره اوږه په اوږه یې اودرولو. د دې ټولنې دسیوري لاندې به نهٔ صرف اُووهٔ ورځنی تنقیدي غونډې کېدلې بلکې په علاقائي اؤ په ملکی کچ به یې مشاعرې کولې،د پښتوټپه ده.

څــــوك پـــه رضـــا لـــهٔ ملکـــه نـــهٔ ځـــي
یـــا ډېرغریـــب شـــي یـــا د یـــار دلاســـه ځینـــه

نوبیا داسې ورځ هم راغله چې اعجازصېب د معاش په سلسلې کښې دوبۍ (متحده عرب امارات) ته لاړو، هغه ورځ زمونږ ټولنې ملګرو دپاره د یو لوې غم نه کمه نهٔ وه خو اعجازصېب د یوروڼ مستقبل په تکل کښې ملګرو هغه په ډېرو دعاګانوسره رخصت کړوګنې اعجازصېب په پاکستان کښې هم بېروزګاره نهٔ وهٔ، دکوهاټ په اکاؤنټ آفس کښې د مرحوم رومان ساغر سره جوت په کرسۍ به ناست وهٔاؤ دواړوشعروشاعرۍ سره سره د ایم اے پښتو امتحان په پرائیویټ توګه پاس کړے وهٔ.

دعیسوی کال نولس سوه یوکم آتیایم د جنوری میاشتې یولسمې نېټې پورې اعجازصېب د ټولنې عمومی سکتر وهٔ. هلته چې متحده عرب اماراتو ته لاړو نو یوکال پس یعنې کال ۱۹۸۰ کښې یې داماراتوپښتوادبي ټولنې مرکزدبۍ په نوم یوه ټولنه سازه کړه چې د الیاس ټلوال ورسره پوره په پوره منډه اووهله. ترننه پورې اعجازصېب د دې ټولنې عمومي سیکتر دے. دوی دلته ډېرې درنې اؤ بېن المللی مشاعرې کړې چې ادبی دنیا ئې نن هم یادوي . دوی د خپلوملګرو یو تعارفی کتاب د وږمې په نوم اؤ بل یې د خوشحال و رحمن بابا په نوم چاپ کړی.دغه کتاب دشپاړسم جماعت د پښتوطالب علمانو دپاره پښتواکیډیمی ډېره ګټور اؤغوره ګرزولے چې ډېرې علمی او ګټورې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقالې پکښې شاملې دي کومې چې ددوی ملګرو په خپله لیکلې.

یو اهم ادبي ، علمي اؤ سماجي کار چې دوئ کړے هغه دا چې دپاکستان نه یې. قلندر مومند، پرېشان خټك،ایوب صابر،سعدالله خان حېران، پروېش شاهین، عبدالکریم بریالے، مطیع الله قریشی، مجبورسوراني، غازي سیال ، سلیم بنګش اؤ اسیرمنګل غونډې لوې لوې شاعران اؤ ادیبان رابللي .

کۀ دغومشاعرو ویډیو ریکارډنګ اوګورئ نو دآورېدونکو شمېره پکښې دحده نه زیاته ښکاري خو د اعجازصېب نظامت به دا مشاعرې نورې هم یو په دوه ښائسته کولې.

اعجاز صېب دپښتو ژبې اؤ ادب د پرمخ تګ لۀ پاره هر وخت اؤ هر ځائے کښې خپل صلاحیتونه پکار راوستلي اؤ پیسه یې شندلې خو قصه یې کټلې .

- د هغوی د هلوځلو په برکت حسېن احمد صادق ، مهرونېش صدیقی، وزیر بادشاه جانان، امت بنګش اؤ بختیار شاکر غونډې ادبی ملګرو په دوحه قطرکښې پاك پښتوادبي ټولنه جوړه کړه.هم دې سره سره ئې دغه ملګري هم مشاعرو ته رابللي . دې نه علاوه ئې فیروزآفریدي هم په خصوصي توګه مشاعرو ته رابللې .
- په بحرین کښې یې هم د ټولنې جوړولو دپاره حامدقریشی سره آړیکې نیولې وې خودمقامي قوانینو له وجې هغوي ټولنه جوړه نۀ کړے شوه .
- په ویسه اټك کښې پښتوادبي جرګه دمشتاق احمدمشتاق په سرپرستۍ کښې اعجاز صېب جوړه کړې.
- ورسره ورسره په کراچۍ کښې د اتفاق پښتو ادبي ټولنه هم صابر احمدصابر استاد په مرسته اؤ دهغوی د نورو ملګرو په برکت جوړه شوې ده .

زما دمعلوماتو ترمخه کۀ ریډیو اؤ ټي وي دلاچې نه څوك بللي نو د سعدالله خان حېران اؤ زما دباباجی شاه ولی خان نه پس یې اعجازصېب بللے ځکه چې دا دومره مقبول شوے وۀ چې دوی به مشاعرو ته رابللو.

په متحده عرب امارات کښې د راس الخیمې ریډیو نه چې خپرونې پېل کېدې نو داعجازصېب پکښې پوره پوره لاس وۀاؤ هم هلته دوی دپښتو په اووه ورځني خپرونوکښې یوکال پورې کار کړے دے اؤ دا خپرونې به ټول عربستان کښې اؤ په افغانستان اؤ کوئټه بلوچستان کښې آورېدے شوې اؤ پښتانوبه دومره خوښولې چې د جمعې په ورځ به سحریولس بجې اؤ دشپې یولس بجې به ټول پښتانۀ ورته غوږ عوږ ناست وو.

اعجازصېب یو ډېرخوږ انسان دے، هرچاسره ډېره په مینه ګړه بړه کوي. اؤ بیا د خپلوادبي ملګرو خو دومره قدر کوي چې کله سلیم خټك په حق اورسېدۀ نو دهغوي د کلام مجموعه د مړاوي ګلونه په نوم چاپ کړه اؤ بیا ئې د خپل استاد سعدالله خان حېران کلام پټې سلګۍ چاپ کړې اؤ دا دے نن دخپل کلام مجموعه چاپ کوي چې نوم یې ورله شورشور خاموشي غوره کړې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اعجازصېب د کال نولس سوه یوکم آتیایم نه په عربستان کښې دژوند ورځې شپې صباکوي ، دزړهٔ اؤ دشوګر مریض هم دے، په داسې عمر دسړي زړهٔ غواړي چې آرام اوکړي خو هغه دچاخبره چې شوخ د خوارو زړونه دي چې چوي نه ، د اعجازصېب حوصله لا ځوانه ده ، د هغوي مزل لا روان دے اؤ داسې یو نابغه روزګار شخصیت دے چې داسې خلق ډېر کم پیدا کېږي . د داسې خلقو په باب له خادم بابا ډېر ښهٔ وئیلے.

چـــې ژونـــدے ووم ، تاســـو ویشـــتے ووم پـــه کـــاڼو
اوس مـــــې ځلـــــه ښـــــکلوئ د قبـــــر کـــــاڼی

نو باید چې مونږ د داسې خلقو قدر په ژوند کښې اوکړوګنې دآسمان نمر په ګوته نهٔ پټېږی .

په دې موقع د اعجازصېب د شعر و شاعرئ په بشپړه توګه تبصره کول یقینا چې ګران کار دے خو زهٔ ډېر په لنډو ټکوکښې د هغوي د کلام ذکرخپل فرض ګڼم . دوی غزل ، نظم اؤ هائیکولیکلي .

په کال نولس سوه یوکم اویایم (۱۹۶۹) د میئ د میاشتې په شلمې نېټې زمونږ د نیکهٔ میرولي کاکا په سرائې کښې یو ه طرحي مشاعره کېدله چې صدارت ئې افضل رضـا کولو. مـا اؤ اعجـاز خټك پکښې پـه وړمبي ځـل ګـډون کولـو، د اعجازصېب کلام مطلع اؤ مقطع وړاندې کوم.

ســـتا د راتلـــو وعـــده وفـــا نـــهٔ شـــوله
پـــه مـــا دهجرشـــپه صـــبا نـــهٔ شـــوله
اعجـــازمجبور وهٔ چـــې پښتوکښـــې ګېـــر وهٔ
خـــو هغـــه پېغلـــه پښـــتانه نـــهٔ شـــوله

په یو بل شعرکښې د ورورولئ پېغام داسې آوروي.

دوروروليـــــئ مشـــــال پـــــه لاس ګرځـــــوم
دغـــه رڼـــا بـــه لـــر اؤ بـــر تـــه یوســـم

دغزل روح تغزل ته وئیلے کېږي، لږ یې دا انداز اوګورئ.

تـــا چـــې د ښـــو پـــه غشـــو اوویشـــتم
مـــړ وومـــه جانانـــه! راژونـــدے دې کـــړم

رقیبانو ته په ښکلي اندازکښې داسې پټون ټپوي ،

رقیبـــان دې اوس دســـر خېرونـــه غـــواړي
چـــې اعجـــاز ورتـــه وهلـــے نـــن پټـــون دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

زۀ دپښتو ژبې سترنقاد اؤ اديب م ، ر، شفق دې رايې سره اتفاق لرم چې د اعجاز نظم په غزل باندې درونـد ښکاري لکـه د احساس نومې نظم د هغوی د ژور احساس په ښه توګه ترجماني کوي اؤ داسې وائي چې.

ماتـــه د وخـــت ختلـــي نمـــر تـــه تيتېـــدل نـــۀ راځـــي
ماتـــه د عشـــق اؤ د مســـتۍ نـــه ډك غـــزل نـــۀ راځـــي
زۀ داولـــــس پـــــه غـــــم لړلـــــي مرثيـــــي ليکمـــــه
دې نـــه ســـېوا راتـــه پـــه بـــل څـــۀ کښـــې ليکـــل نـــۀ راځـــي

دعشق عنوان لاندې نظم يې يو شاهکار نظم دے چې ډېر په ښکلي اندازکښې د عشق مفهوم داسې بيان کړے.

عشـــــق د کلهـــــم انســـــانيت د ورورولـــــۍ فلســـــفه
عشـــــق د انســـــان د محبـــــت اؤ ســـــوکالۍ فلســـــفه
عشـــــق د زردار اؤ د نـــــادار د يـــــو ولـــــۍ فلســـــفه
عشـــق د خوشـــحال د ننـــګ و پـــت پښـــتونولۍ فلســـفه

عشـق د خوشـحال د تـورې شـرنګ اؤ دغيـرت قصـه ده
نـــــۀ د لـــــيلا اؤ د مجنـــــون د محبـــــت قصـــــه ده

د اعجاز صېب نور نظمونـه لکه.پښتنه ميرمن، هغه څوك وه، ارمان، جنت، منـزل، زمـا خوشـحال اؤ شـپونکي سندره.دلوسـتو جوګـه دي چـې دطوالـت لـۀ خاطره دا هر څۀ په لوستونکو پرېږدم . په آخرکښې به دومره اووايم ،

چـــې د اعجازغونـــدې لـــۀ ســـره تېـــر شـــي
هغـــــــــه خبـــــــــرې زړورې کـــــــــوي

په درناوي
سعادت سحر
صدر پښتو ادبي ټولنه لاچۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پښتولپونے

هغه بله ورځ راته تاج انوراعجازخټك ټليفون اوکړو چې بشيرصېب زۀ خپل کتاب چاپ کووم ، ماورته وئيل ، مبارك شه، ډېر زيات خوشحاله شوم خو ډېرزيات حيران په دې خبره شوم چې وئيل ئې راته دکتاب مسوده درلېږم چې ليکل پرې اوکړې، داخبره زما دپاره دحېرانتيا او پرېشانۍ وجه ځکه وه چې زۀ په دې خبره لا خبر نۀ يم چې د چا په کتاب ليکل او خپل تاثرات ليکل دکله نه او څنګه شروع شوی دی خو په دې خبره ښۀ پوهه يم چې کله هم يو مصنف خپل کتاب چاشاعرله ليك دپاره ورکوی نوکوشش کوی چې لوئې نه لوئې شاعر، اديب ، ليکوال انتخاب اوکړی او کۀ لوې نۀ وی نو بيا خوچې کم نه کم دمصنف نه دشعروادب په ميدان کښې سينيئر وی ، پياوړے وی او پېژندونکے وی. او بله خبره دا د حېرانتياچې زۀ پرې لا پوهه نۀ يم چې ښاغلي ليکوال اعجازصېب خپل کتاب دپاره (شورشورخاموشی) ولې او په څه مقصدماته د ليك دپاره راکړوځکه زما او د اعجازصېب حيثيت د شعرو ادب په حواله داسې دی لکه داستاد او شاګرد، اعجازصېب په دې ميدان کښې زما د استاد حيثيت لري او ماته لا ځان د ادب په شاګردانوکښې هم نۀ ښکاري خو دا د اعجاز صېب د مينې او اخلاص او سرېتوب يوه لويه نمونه ده چې زما غوندې د ادب يې طالبعلم ته يې خپل کتاب د ليك دپاره راکړو او اوس زۀ دښاغلي ليکوال د حکم په تعميل کښې د دوی په کتاب باندې خپلې ماتې ګوډې خبرې اوليکم.شورشور خاموشی او بيا دا شعرونه.

ځنـــې ســـــرونه مـــې ليـــدۀ پـــه نمرخاتـــۀ پرېواتـــۀ
ځنـــې ســـرونه آخرغـــوځ شـــو، ورتـــه نـــۀ پرېواتـــۀ
غـــوره تښـــا چرتـــه پـــه لـــرې وطنونـــو اوشـــی
تنـــدرراتلو، زمـــونږ پـــه کـــور، پـــه هرکالـــۀ پرېواتـــۀ

د دې شعرونو شاعرتاج انور اعجازخټك زۀ دتېرو ډېرشو کالو راسې پېژنم. دکوهاټ ضلعې لاچئ کلی يو ځوان زلمے چې نن هم لکه د تېر وخت په شان به په عمر ډېر خو په زړۀ زلمے دپښتوادب د ميدان هغه زيرك او سترګه ور شهسوار دے چې د۱۹۸۰ نـه واخلـه ترننـه يې دعربوپـه دې سـره شـګلنه او سوراړه زمکه يې د يو ځوملګرو سره د اماراتوپښتوادبی ټولنې شمع پـه خپلـو هلوځلـو او منـډو تـرړو پـه هرحـال او هـر سـاعت داسـې روښـانه سـاتلې ده چـې ديوطوفـان او بادوبـاران تتېـدو لـه نـۀ ده ورکـړی او نـن هـم سـره د خپلـوملګرو لګيادے د پښتو ژبې او پښتو ادب سرڅښه کولوکښې بوخت دے او ولـې بـه يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نۀ کوی چې دې ښاغلی د میدان ګټلو هنردپښتو ادب د یولوئې پوهه اوزیرك استاد ښاغلي سعدالله خان حېران نه زده کړے دے ځکه خو چې اعجازصېب څۀ هم لیکلی دی، زما په خیال یې په تول پوره او وزن پوره په پوره دي، کۀ څۀ کمے پکښې وی هم نوماته پکښې په نظرنۀ دی راغلي.

اعجازصېب د ژوند په هر اړخ لیکل کړی دي او دا هرڅۀ یې په غزل ، نظم او هائیکوکښې ځائے کړی دي او چې هرڅۀ یې لیکلی دي نو ډېره یې خوږه او پسته ژبه کښې یې لیکلي دی چې یو عام لوستونکے یې په اسانه لوستلے هم شی او پرې پوهېدے هم شی.

اعجازصېب کۀ یو خوا دځان او جانان خبره کوی نو دخپل کورکلی د کوڅو د فکر نه هم ناخبره نۀ دے پاتې شوے او ددې سره یې د اولس غم هم په خپل زړۀ کښې لکه د روح ځائے کړے دے. دخپل قام اولس او د وطن غم یې تل ترتله په خپل چاپېرچل دړدونه خوشحالۍ هر څۀ یې په خپل کلام کښې ځائے کړی دی خو سره د دې یې د نړۍ د مظلومانو غم هم ژړلے دے، دا ټول دیو ښۀ او پوهه شاعرنخښې دی چې ټولې دښاغلی لیکوال په شاعرۍ کښې موجودې دي. ښاغلے لیکوال چې کله خپل جانان ستائي نو وائي.

کـــۀ زمـــا جانـــان دې اولیـــدو پـــه ســـترګو
درنـــه هیـــر بـــه دجنـــت حـــورې غلمـــان شـــی
خلـــق وائـــی چـــې یـــې زړۀ راځنـــې یـــوړو
خوتـــازه پـــرې د اعجازختـــك ایمـــان شـــی

او بل ځائے وائی،

تـــاچې دښـــو پـــه غشـــو اوویشـــم
مړوومـــه جانانـــه! راژونـــدے دې کـــړم
ســـتا اعجازختـــك بـــه ولـــې نـــۀ ســـتائي
ســـتایو خـــوږ نظـــردے چـــې زلمـــے دې کـــړم

او کله کله د جام ، ساقی او میخانې نه هم خوند آخلی نو داسې وائی،

هغـه چـې جـام دپاسـه جـام سـره هـم خلـۀ ورکـوی
داسـې سـاقی تـه بـه څـوك څرنګـې زړۀ نـۀ ورکـوی

او یا دا چې،

ســـــــــتا دمستوخماروســـــــــترګوآثر دے
میخـــــانې کښـــــې د جامونوکړنګهـــــار شـــــو

او بل ځائے کښې وائی چې،

چـــې څښـــوی شـــراب د مینـــې پـــه نظـــر د مستوســـترګو
پـــه دا خـــوی مـــې ځکـــه خـــوښ دے دا دلبـــر د مســـتو ســـترګو

او چې د خپل کلی د کوڅو خبره شي نو څۀ داسې وائي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

خزانـــه د تـــاریخونو ،دا زمـــونږ کلـــے لاچـــی ده
آیئنـــه ده د وختونـــو ، دا زمـــونږ کلـــے لاچـــی ده

دځان په حقله ښاغلے وائي،

ماتـــه د وخـــت ختلـــي نمـــر تـــه تیتېـــدل نـــۀ راځـــي
ماتـــه دعشـــق او د مســـتی نـــه ډك غـــزل نـــۀ راځـــي
زۀ د اولـــس پـــه غـــم لړلـــې مرثیـــې لیکمـــه
دې نـــه ســـپوا راتـــه پـــه بـــل څـــۀ کښـــې لیکـــل نـــه راځـــی

شاعر به څنګه بل څۀ اولیکی چې په کورکلی محلت کښې دباردو ډېري پراتۀ وی، زلمی پیغلې ، ماشومان اؤ بوډاګان بې ګناه قتلېږی، بیا به شاعرنوره شاعری څۀ اوکړی، د شاعرخو به بیا هم داسې شاعري کوی لکه اعجازصیب چې وائي،

ملګـــرو! مانـــه دســـرور ډکـــې نغمـــې مـــۀ غـــواړئ
مانـــه د وخـــت د نمرودانـــو قصـــیدې مـــۀ غـــواړئ
زۀ د حـــالاتو کـــربلا بانـــدې مـــاتم کومـــه
مانـــه مـــاتم کښـــې د خنـــدا ډکـــې قصـــې مـــه غـــواړئ

د وطن په حقله شاعر خپل احساسات څۀ په دې ډول بیا نوی،

هغـــه آزادی چـــې مـــونږ پـــه ســـرو وینـــو ګټلـــې ده
دا دزنـــده بـــاد پـــه نعـــرو مـــونږ ه تـــل پـــاللې ده

هغـــه آزادی چـــې د شـــپونکی د خلـــې ســـندره وه
هغـــه دخیبرپـــه دنګـــو غروکښـــې غلـــي غلـــي ده

اؤ بل ځائے وائي،

چـــــې پـــــرون وۀ هغـــــه نـــــن دے
هغـــــه ملـــــك ، هغـــــه وطـــــن دے
د اســـــلام پـــــه نـــــوم جـــــوړ شـــــوے
پکښـــــــې زور دے د خـــــــدایانو
زماهېربرکـــــــت شـــــــاه شـــــــی
دا چـــــــې اُوخـــــــوړو پړګـــــــانو

د جانـان د صـفت اؤ وفـا سـره سـره ښـاغلے لیکـوال د دوران پـه غـم کښـې هـم بوخت دے او څۀ په داسې ډول ګویا دے،

ملګـــرو! زۀ پـــه داســـې ښارکښـــې اوســـم
لکـــه د مصـــر پـــه بـــازار کښـــې اوســـم

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغـــــــه د امــــــن او انصــــــاف غوښـــــتنه
لکـــــه دتپروخـــــت چرتــــه غارکښـــــې اوســـم

کله خپل داولس غم او کله د خپل مزدورغم دا تول دشاعرد ژوند هلې ځلې دی،

يوخـــوا بربنـــدلغړبچي د خـــوار مـــزدور وينمـــه
بـل خـوا غټـان نشوکښـې مسـت مخمـور مخمـور وينمـه
خـدائيګوترې سـترګې زۀ پـه بـل خـوا اړولـے نـۀ شـم
چـې دوخـت ژرنـده کښـې دل شـوے خپـل جمهـور وينمـه

هوښـيار ان وائـي چـې شـاعران د قـام سـترګې وي خـو زۀ وايـم چـې شاعران د قام ژبه هم وي ځکه چې قام کومه خبره په ژبه کول غواړي اؤ نه ئې شي کولے، هغه خبره اکثرپه خپلو غزلونو، شعرونو اؤ نظمونوکښې يا خوئې کړي وي اؤ ياپې اوکړي، هغه که فرياد وي که د سوال منت خبره اؤ کۀ د وخت د ظالمانواؤ د سماج رواج نه بغاوت وي، هره خبره شاعر په خپل کلام کښې په ډېره آسانه اؤ پسته ژبه کښې په آسانه کولے شي لکه د اعجازصيب د يو نظم (احساس) يوڅو شعرونه زۀ دلته په دې حواله را آخلم، هغه وائي،

وايـم چـې تندرشـوے، آسـمان نـه پـرې راپرېـوتلے
چـــاچې زمـــاداولس شـــونډو نـــه خنـــدا وړې ده
وايـم چـې اور شـوے ، ورتـه چغـه د غيـرت جوړه شـوے
چـــاچې زمـــونږ خـــوارو جـــونګړو نـــه رڼـــا وړې ده

داولس د غم سره سره ښاغلے ليكوال دنړۍ د مظلومانو نـه هم ځان ناخبره نۀ دے ساتلے اؤ دنړۍ د هر مظلوم غم يې يو شان ژړلے دے.

د فلسطين اؤ دكشمير په زمكه
خپــــرې تـــورې كـــوي، زغـــرې كـــوي
چـــې داعجـــاز غونـــدې لـــۀ ســـره تپـــر شـــي
هغـــــــه خبـــــــــرې زړورې كــــــــوي

په دې حواله داعجازخټك صيب نظم (آخترديې مبارك شه) د باربار لوستلو جوګه نظم دے.
اعجازصيب غزل کم اؤ نظم زيات ليکلے دے خو غزل يې د نظم اؤ نظم يې د غزل نه ډېر تاثيرلري، ډېره ساده او سوچه پښتو يې استعمال کړې ده. دډېرو ګرانو لفظونو، کنايو اؤ استعارو نه هم ځان بچ ساتلے دے چې هر سړې پرې پوهېږي، په هره موضوع يې ليکل کړي دي. پاتې د هرليکوال په ليك كښې څۀ نـه څۀ كمے وي ځكه ورتـه دانسان ليك وائـي. دغه شان بـه د ښاغلي اعجازصيب په شاعرۍ کښې هم څۀ نه څۀ فني اؤ فکري خامۍ وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوماته په نظر نهٔ دي راغلي ځکه ما په دې خپلو خبرو کښې د تنقيدنه هيڅ کار نـــهٔ دے آخســــتے. بـــاقی د اعجازصــــيب شــــعري مجموعــــه (شورشورخاموشی)ستاسو په لاسوکښې ده بايد چې ورته د قدر په نظر اوکتلے شـی اؤ خـدائے دې اوکړي چـې د اعجازصـيب دا شورشورخاموشـی دپښـتون اولس دپوهې اؤ نيک مرغئ سبب اُوګرځي(آمين ثم آمين)

په يوه پُښتنه ټپه دا خپلې خبرې راټولم اؤ ستاسو نه رخصتيږم،
اعجازصـــــــيب تــــــول دې دســــــيکې شــــــه
چـــــې دښـــمنانان درســـــره شــــپاړس وخيژينــــه

په درناوي
بشيراحمدبشير
چئيرمين
داماراتوپښتو ادبي ټولنه مرکزدُبئ
۳۱ ِ مئ ۲۰۱۲ ء.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اعجازخټك اعجاز

دوه دېرش کاله مخکښې د اعجاز خټك او الياس ټلوال په کوششونود اماراتوپښتو ادبي ټولنه مرکزډُبۍ په وجود کښې راغله، اؤ تردمه ټولنه روانه هم ده او ودانه هم ده . روانه په دې معنی چه ادبی هلی ځلې يې په څۀ نۀ څۀ شکل دوام لري، ودانه په دې معنی چې دغړو تخليقات يې وخت په وخت مخې ته راوځي . په تيرو درې لسيزوکښې دې ټولنې خپل کار ته اکيډمۍ ګوته په خولۀ کړه خو داسې هم نۀ ده چې جولۍ يې ښځی تشه ده .

هم دغه د خليج اولنۍ ټولنه ده چې پښتو ته يې په خليج کښې د ټولنو چل اوښودلو. هم دغه اولنۍ ټولنه ده چې په خليج کښې يې دپُښتو مشاعرو ، سيمنارونو او نورو ادبی غونډو بنياد ايښے دے . هم دغه ټولنه ده چې بغير د چا د مکملې سرپرستۍ نه يې خپل وجود او دپښتو ادبی ذوق په خليج کښې ژوندے ساتلے دے. زۀ په دې خپلو کرښو کښې هڅه کوم چې دټولنې دهلوځلو سرسری جائزه واخلم او په دې هرڅه کښې د اعجازخټك تاند او ځپاند رول څرګندکړم .

مشاعرې کول :

ټولنې ته دا اعزاز حاصل دے چې اولنۍ مشاعره يې په متحده عرب امارات –ُدوبۍ کښې اوکړه او پښتانۀ يې دلته په اول ځل دخپلې ژبې او ادب په نامه راغونډ کړل . دغه سلسله تراوسه پورې دوام لري . اعجازخټك يې دپيل نه تراوسه پورې د نظامت او انتظام لوئې ذمه وارۍ په غاړه لری او دغه ذمه وارۍ اعجازخټك داسې پوره کوی چې په متحده عرب اماراتوکښې ټول پښتانۀ ددې خبرې ګواهان دی چې په کوم ادبي پروګرام کښې اعجازخټك نۀ وی نوځۀ نۀ څۀ کمی به خامخا پکښې وی .

پښتونخواه نه شاعران اوادبيان رابلل :

ټولنې دپښتونخواه نه هم خپلو مشرانو شاعرانو ، اديبانو وخت په وخت دوبۍ ته د راتللو تکليف ورکړے دے چې دوۍ راشي او په متحده عرب امارات کښې ميشته پښتنو سره اووينی او په خپلو افکارو دپښتنو ذهنونو ته رڼا اوبخښی . په دې مشرانوکښې قلندر مومند، ايوب صابر، پرېشان خټك، سعدالله خان حېران، عبدالکريم بريالے، غازی سيال، سليم بنګش ، پرويش شاهين اؤ اسيرمنګل چې دټولنې په دعوت راغلی دی. د دې هرڅۀ په انتظام ، نظامت، دمېلمنو لۀ پاره دشوی بندوبست، دمېلمنو قدرولواو نازولوکښې داعجازصيب منډه تړره او ناسته پاسته دهرچا نه زياته وه .

سيمنارونه کول :

ټولنې دخوشحال بابا، رحمان بابا، عبدالحميدبابا، حمزه بابا او

(c) ketabton.com: The Digital Library

خاطرآپريدی سيمنارونه کړی دي ، په سيمنارونوآورولې شوې مقالې يې چاپ کړې دي او پښتنو ته يې رسولې دی او ددغوسيمنارونوپه راجوړولو او په کاميابۍ سره سر ته رسولوکښې د اعجاز صيب لوی لاس وۀ، دا هم په متحده عرب امارات کښي پښتنو ته د اعجازخټك بخښنه ده .

دتولني غړو سره ماښامونو تابيا کول :

ټولنې وخت په وخت دخپلو غړو د زړۀ غټاوي لۀ پاره او دهغوئ دخدماتود اعتراف په توګه ملګرو سره د ماښامونو لړۍ پيل کړه . دغه هم د اعجازخټك آيډيا وه چې هم يې د ملګرو زړۀ غټاوے اوکړو او هم يې ملګرى دي ته اوپارول چې په ملګرو ليك اوکړی او دغسې يې د ملګرو پام يې شاعرۍ سره سره نثر ته هم راوګرځولو چې په نتيجه کښې يې دملګرو لۀ خوادقدروړ ليکنې مخې ته راغلې .

مجله چاپول :

ټولنه په نزدو کښې انشاءالله د يوې خپلواکه ادبي مجلې خپرول غواړي او په دې سلسلې کښې تر ډيره حده پرمختګ شوے دے ، تراوسه پورې په دې حقله شوو هلوځلوکښې زمونږ ټولو نه وړاندې اعجازصيب روان دے

فلاحي کارونه :

اعجاز صيب نۀ يوازې په ادبي کارونوکښې ګرندے دے بلکه فلاحی کارونوکښې هم د چا نه پاتې نۀ دے. دپاکستان سوشل سنټر دبۍ د آفس سيکرټری شپ نه واخله تراوسه پورې دغه دخپرښېګړې کارونه خدائے پاك د اعجاز صيب نه آخلی . ددې خبرې ګواهی دلته ټوله پاکستان کميونټی ورکولے شی .

د اعجازصيب شاعري :

داعجازصيب شاعرۍ په حقله زۀ بغير دخۀ پس وپيش نه دا وئيلے شم چې هغوئي شاعری صرف او صرف د دې دپاره کړې ده چې دپښتو ژبې شاعرانو، اديبانو او د دې ژبې د خواخوږو سره ئې تعلق قائم پاتې شی .اعجازخټك باقاعده شاعری نۀ ده کړې اونۀ شاعرۍ دپاره دومره سنجيده شوے دے لکه پورته ذکرشوو کارونودپاره چې اعجاز صيب څومره سنجيدګی اختيار کړی ده ، په متحده عرب امارات کښې خوپرېږده چې دپښتوادبي چمن ټل لخوا شوې د ړومبی عالمی ادبی کنونشن د پاره ئې پوره دوه مياشتې خپل دوکان بندکړے وۀ. خپل ګاډے يې پوره دوه مياشتې زغلولے وۀ . بل هيڅ کار يې نۀ وو کړے . صرف اوصرف د چندې راغونډولو پسې در په در ګرځېدلے وۀ چې په نتيجه کښې دپښتوادبي کنونشن لۀ پاره لکونه روپۍ راغونډې کړې . د دويم پښتو عالمی ادبی کنونشن دپاره دراقم الحروف او فضل رحيم رحيم سره په درې ورځوکښې څلورشپيټۀ زره روپۍ غونډې کړې او اوېي لېږلې . دپښتومينې اعجازصيب دقلم دميدان نه زيات دعمل په ميدان کښې زغلولے دے. اعجازصيب ته خپلې شاعرۍ کم او زيات معلوم دي، که

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور چاته پکښې څهٔ کمے ښکاری نوزما په پورتنوکرښو دې لږ غور اوکړی چې د دغې کمۍ زیاتی سبب خو به د اعجازصېب دغه بېخی مصروفیات نهٔ وی ؟ګني نوزهٔ چې د اعجاز خټك نظمونه ګورم ، نو ماته په دې نظمونوکښې یو توان او توانائي ښکاری. کهٔ چرې اعجاز صېب لږه توجه دې طرف ته هم کړې وے نو نن به اعجاز صېب د نظم په میدان کښې هم خپله ځانګړتیا په خپلو لوستونکو منلې وے . خو د دې هرڅه باو جود اعجازصېب په نظمونوکښې دپښتنو لهٔ پاره د سماجی او معاشی انصاف غوښتنه دپښتنو لهٔ پاره نېك بختو ورځو شپو ارمان او د پښتنو لهٔ پاره د امن او خوشحالئ نه ډك ژوند جوت ښکاری چې د اعجازخټك صېب (دشورشور خاموشۍ) چاپ شی او پښتنو ته اورسی نو دا به د دې خبرې ثبوت وی چې د زړهٔ مریض، دشوګر مریض، د بچوپه رزق پسې ورك سپین ږیرے، د خپلې شاعرۍ په کم او زیات خبر اعجازصېب ، دپښتو په مینه کښې یو قدم نور هم مخکښې لاړو .

په درناوی
ممتازآورکزے
صدر
داماراتوپښتوادبې ټولنه مرکزدبئ
دوبۍ ۲۲ مئ ۲۰۱۲ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

داحساس بڅری

د کتاب خپروني مسله ډېره نازکه ، مهمه او د ارزښت وړ نقطه ده ځکه چې ډېر ښه ښه ليکوالان مونږ پېژنو چې خپل وړمبی کتاب چاپ کولو کښې ئې ډېره تادی کړې خوولې وروستو پرې بيا پښېمانه شوی او لهٔ مارکيټه او د ملګرو نه يې بيا د واپس آخستو هڅې کړې او ځنې ليکوالان داسې هم لکه سعيد ګوهر، صديق پسرلے ، شمس القمراندېش،خېرمحمد عارف يا سعدالله خان حېران چې په مناسب وخت يې کتابونه خپارهٔ نهٔ کړل ، د فکروفن نه يې د خپل عصر لوستونکی محرومه پاتې شول . په مطبوعاتوکې رانغلل ، ځيرنې پرې اونه شوې چې لهٔ سوبه يې په خپل وخت ډېر آړخونه په تياروکښې پاتې شول او هغه مقام يې په برخه نهٔ شو کوم يې چې حق ووځکه ترېنه ډېرپه وړاندې لاړل . د ژوند غوښتنې بدلې شوې وې او د نوی کهول ترجيحات نورشول. دې کښې شك نشته چې ښهٔتخليق هرحالت ځان ښکاره کوی خودا هم حقيقت دے چې وختونه غواړی اوبيا دا خبره هم دياد وړده چې د هر وخت دفن خپلې تقاضې وی او خپل ارزښتونه او بيا په وخت نهٔ خپرېدو کښې کهٔ يو طرفته له خپلو نيمګړتياؤ نه تخليقکارخبر نهٔ شی نو بل طرفته د اسلوب او دافکارو د غلا امکانات هم موجود وی چې وروستوترېنه نورې ستونزې راولاړيږی.

ښاغلی تاج انور اعجاز هم چې هر څهٔ وجه وه خو په خپل مناسب وخت يې خپله شعری فنپاره خپره نه کړه . هرڅو کهٔ په دوبۍ کښې د پښتوژبې د خدمت په لړ کښې ادبي هلې ځلې کوی خونن به يې ديوتخليقکار په صفت نور هم ادبی قدوقامت لکه دچنار لوړ وے.

ښاغلے تاج انوراعجاز تقريبا ۱۹۷۰ نه تردې دمه ۲۰۱۲ پورې دوه څلوېښت کاله کېږی چې شاعری کوی کهٔ چرې دوی د ۱۹۸۵ نه تر ۱۹۹۰ پورې کتاب خپورکړے وے نو نن به يې دويم څهٔ چې دريم کتاب هم تياروے او په ادبي حلقو کښې به د دهٔ په فن او افکارو له مختلفو آړخونو بحثونه شوی وے . له خپلو خوبئيو او نيمګړتياو نه به خبر وے او اوس هم د مواد په اعتبار دغه مجموعه شورشورخاموشي چې څومره عرصه واخسته ، هغه ضخامت هم نهٔ لری. د دې علت هم دا دے چې کله په يو ډنډ کښې اوبهٔ ولاړې وی نو ناولې شی او چې کله د وتو لاره ومومی نو بيا تازه او نوی اوبهٔ ورته راماتې شی هم دغه مثال د شاعری يعنې د ادب هم دے چې د يو کتاب خپرېدونه وروستود بل تا بيا شروع شی .

ديوڅوتمهيدی خبرونه ورستوچې شورشورخاموشي په موادو نظر زغلوو نو بيا وئيلے شو چې په دې مجموعه کښې په بنيادی توګه دوه ژانرونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

غزل او نظم پکارول شوی دي چې دواړه ژانرونه خپل ځان کښې ښوخو نمونې لری . فکری حوالې سره انقلاب ، د پښتنې ټولنې ستونزې او مينه يې بنيادی موضوعات دی . په انقلاب يې مزاحمت روايتی دے چې لهجه يې ډېره علاقائي شوې ده چې له کبله يې فکر په هنر درونډ ښکاری . غزل يې د خپل وخت په چوکاټ کښې روايتی نۀ دے . په ټوله مجموعه کښې يې خارجی احساسات ، ميلانات او واقعات په اندرونی وارداتو او جذباتو غالب شوی . اندازې په غزل کښې هم ترډېره حده نظم ته ورنزدې دے. خوکوم وخت کښې چې دغه شاعری شوې دهغه وخت په حواله چې دپښتو په شاعرئ کښې به زياترذکرد ګل و بلبل او د جانان دبې وفايئ وۀ، ښاغلی تاج انوراعجازپه شعوری توګه ځان ترېنه ژغورلے دے اودغزل لهجه ئې دلاچې لونګ په ځائے د غوڅوشونډو ده چې لوستونکی په دې نتېجه رسوی چې ښاغلے تاج انوراعجاز خپل ټول صلاحيتونه دخپل قام دښېګړې دپاره دبيدارئ په نقطه مرکوزکړی وو چې په ځنګ کښې ترېنه د ژوندانۀ نور حسين او رنګين تصويرونه تت پاتې شوی دی چې د شعوربرخه په کښې د لاشعورپه مقابل کښې زياته په نظر راځی او د فن په ځائے پکښې مقصديت څرګند ښکاری . دا خبره هم ده چې فن مقصدی هم کېدے شی خو د خارجی چاپېرچل مقصديت کله هم د فن بنيادی ارزښت نه دے پاتے شوے، دفن يوخپل قدر وی چې طويل بحث غواړی خوولې بيا هم ددې مجموعې اهميت ځکه شته دغه د ذوق يا روحانی خوشحالئ لۀ پاره نۀ بلکه فقط دپښتون قام بيدارولو لۀ پاره مختلفو مرحلو نه راتېره شوې ځکه خوددې مجموعې معنوی آړخونه مونږ په تلوسو کښې دآچولو په ځائے نبغ په نبغه د قوم پرستئ‌تحريکونو ته چمتو کوی او د ټولنې د يو ذمه داروګړی شعور رابخښی په دغه حواله څو نمونې :

(نظم ------- احساس)

ملګرو ! مانه دسرور ډکې نغمې مۀ غواړئ
مانه د وخت دنمرودانو قصيدې مۀ غواړئ
زۀ د حالاتو کربلا باندې ماتم کومه
مانه ماتم کښې دخندا ډکښې قيصې مۀ غواړئ

(نظم ------ منزل)

چې مې لار تيارۀ تيارۀ وی
پکښې هم وی ګړنګونه
شل زمونږ دي پښې لاسونه
داسې حال کښې به ملګرو!
مونږ اورسو منزل ته ؟

ملګرو! زۀ په داسې ښارکښې اوسم
لکه د مصر په بازار کښې اوسم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځنــــې ســــرونه مـــې ليــــدۀ پـــه نمرخاتـــۀ پرېواتـــۀ
ځنــــې ســــرونه آخــر غـــوځ شـــو، ورتـــه نـــۀ پرېواتـــۀ

فيصـــــلې زمـــــونږ د کلــــې چــــې پـــــردی کــــړی
دغـــــــه جـــــــړ زمــــــــونږ د ټولومســــــــلو دے

مـونږه پـه سـرۀ اورکښـې ژونـدون لـۀ ډېـر ناکامـه کـوو
طمـــع د ننـــګ چـــې د بـــې حســـه ودۀ قامـــه کـــوو

دکلام لۀ کوټلی مْطالعې څخه وروستو لوستونکی په دې نتيجه رسی چې د کلام لهجه او ژبه د نن دورد لهجې او ژبې سره ډېر توپير لری، پخواه به دشعری صنعتونو (صنائعو بدائعو) استعمال په بيل ډول کېدۀ او د نننی دور دشعرژبه تخيلی او مکمل استعاراتی ده . دې مجموعې کښې کۀ هرڅو د شعری ترکيبونو استعمال کم دے خومجموعی طورسره يې په لفظونو کښې فکری صداقت ئې غزونې کوی، د جذبې شدت او د احساساتو اظهارکښې اعتدالی امتزاج په مناسب ډول خپلوکښې غاړه غړی شوی او په لاچې کښې د ښاغلی سعدالله خان حېران د فکری مکتب روښانه مستقبل لۀ پاره د پښتون قام بيدارولو ښۀ هڅه ده خوجزوی طور باندې فکری سطح باندې پکار ده چې نننی پښتون ليکوال ته چې لږ سوچ وکړی چې پښتون قام بې حسه دے نه رور نا هرګزداسې نۀ ده پښتون قام ته ليډارانو کړی څۀ دی رښتيا دا دی چې زمونږ قام بې حسه نۀ بلکه ننګيالے دے ، دغسې د جمهوريت نظم کښې د اختلاف ګنجائش شته دے خو بيا هم پردې مجموعه کښې ډېرفنې نمګړتيا باوجود زۀ دا خبره په وثوق سره کوم چې ښاغلې تاج انور اعجاز هم په غزل او هم په نظم کښې نۀ خو د چا تقليد کړے دے او نۀ يې د چاپه پل باندې پل ايښے دے ، هرڅۀ چې دی د خپل کلام پېژندګلی يې خپله ده .

خالدپښتون
۱۸ اپريل ۲۰۱۲ء
کوهاټ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اعتراف

چرته زۀ ، چرته شاعري لکه وريژې اؤ د منجا زامن ،هم داسې قصه زما دشعروادب ده. دا هرڅۀ اتفاقاً شوی . زمونږ پوره کورنۍ کښې هيڅ داسې يو مشر نۀ دې تېر شوے چې هغوی په دې جرم ککړشوی وی . زمادومره يادېږی چې زمونږ يو ماما صديق چې يو سماجي انسان وۀ، هغوی به ماته په وړيکتوب کښې فی البديه شعرونه وئيل ، کېدے شی چې د هغې اثرلاندې ما هم په شعرونه شخوند وهل شروع کړی وي ، لږ چې د ځوانۍ عمرته اورسيدم يعنې هغه وخت په لسم جماعت کښې طالبعلم وم چې زمونږ استاد محترم سعدالله خان حيران راباندې په زور دشاعرۍ ستر مات کړو اؤ داسې چې په کال ۱۹۶۹کښې د ګلستان پښتوادب لاچۍ د اهتمام لاندې طرحي مشاعره ټاکلې شوې وه ، زۀ اؤ زما همځولي شاعران پکښې هم بللے شوي وو، ما هم پکښې خپل مات ګوډ غزل پېش کړو، زمادومره حوصله افزائي اوشوه چې هغه ورځ ده اؤ دا نن ورځ ده چې کۀ خپله کۀ هيڅ شعروادب په الف ب پوهې نۀ شوم خو مشاعرې اؤ ښوښو شاعرانو سره مې ناسته پاسته تراوسه پورې جاري اؤ ساری ده. يو ملګري راته وې چې ستا دپاره ما دوائي راوړي ده کېدے شي چې دا مشاعرو نه قلار شې ، ټول عمر دې په دوخوشو کارونوکښې تېر شو. ماورته وې چې زما دا بيماري ډېره زړه شوې ده، کېدے شي چې ستا په دې دوائي زما شمر اونۀ شي . رښتيا خبره دا ده کومې پښتو زۀ په ټولې ادبي نړۍ پېژندلے يم اؤ دومره به ما پښتودپاره څۀ نۀ وي کړي لکه څومره چې زۀ خپلې پښتو شته من کړے يم ګنې پکار خو دا وو چې په دوه څلوېښت کاله کښې ما ډېر څۀ ليکلے اؤ پښتو ته جولۍ کښې آچولے وے خو زۀ دا اعتراف کوم چې زۀ دخپلې پښتو يو غټ مجرم يم اؤ دومره مودې پس ايله بيله يو دخپلې ماتې ګوډې شاعرۍ مجموعه وړاندې کوم اؤ هغه هم د يوډېر مخلص ملګري بلکې د يو ورور په ډېره ټينګه وينا دا مجموعه وړاندې کوم ګنې زما هډو دا خيال نۀ وۀ چې زۀ به هم چرته په ژوندکښې دا څۀ چاپ کړم . الله تعالی دې زما دغه ورور ته لوې اجرورکړي چې زما شاعري يې د چاپ جوګه اوګڼله .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دګــران مشــر م، ر، شــفق صــېب، زمــا دتــورو ځنویــار ســعادت سحرصیب، زما غار یار بشیر احمد بشیر، ، دمسافرئ دژوند د تودو سړو ملګري اؤزیرك انسان ممتازآورکزئي صېب اؤ زما دبې مخه بې سته نقاد ملګري خالد پښتون دلیکونو چې زما کلام یې ادبي دنیا ته رسولو ناکام اوکړو، ډېر زیات ممنون یم ګنې چرته زهٔ اؤ چرته دا شعرونه چاپ کول داسې ناممکن غوندې کار وهٔ خو دا هرځهٔ چې دي، یوزما یو داسې کوشش دے چې هیڅ داد نهٔ غواړم خوبس دومره چې کېدے شي چې زما کلام څوك اوګوري نو دخپل کلام چاپ کولو هڅه به ضروراوکړي اؤ دا به زما دپاره یو لوئې داد وی .

په درناوي
خاوري اعجازخټك دوبئ
۷ جولائي ۲۰۱۲ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنت

۱۹۷۶ء

زړۀ راتــه وې راځــه ددې دنيــا جنــت تــه لاړ شــو
هلتـــــه د خپلـــــو ارمـــــانونو اورېـــــږوو

مــا وې چــې تــا ددې دنيــا جنــت ليـدلے دے څــۀ؟
وې چـــې جنـــت څـــۀ وی؟ پـــه خپلـــه خوښـــه ژونــدتېرول

مــا وې چــې دا جنــت بــه چرتــه وی راوئــې ښــايه
وې چـــې راځـــه چـــې درتـــه لارې د جنـــت اوښـــايم

زۀ پـــه مـــزه مـــزه روان شـــوم د جنـــت پـــه لـــوری
څـــۀ ګـــورم لارکښـــې مـــې يـــوه لـــوړه غونـــډۍ اوليـــده

مــا وې چــې داغونــډۍ دځــۀ ده دومـره دنګــه لــوړه
وې چـــې هـــم دې غونـــډۍ دلانـــدې جنتيـــان اوســـېږی

مــا وې چــې دغــه خلــق دې جنــت تــه څنګــه راغلــل
نومـاتـــه خپـــل پـــه غوږکښـــې داســـې ګنګوســـه اوکړلـــه

وې د ضـــــميرلوړې غونـــــډۍ نـــــه غورځېـــــدلی اول
پـــه پټـــو ســـترګو دې جنـــت تـــه رســـېدلی دی بيـــا

د ژونـــد بـــازې هـــم دغـــو خلقـــو همېشـــه ګټلـــې
دا بـــې ضـــميره خلـــق ځکـــه جنتيـــان يـــادېږی

دوئ تـــه روا او نـــاروا ګـــوره يـــو شـــان ښـــکارېږی
دوئ تـــه والله کـــه بـــل انســـان خـــو څـــۀ انســـان ښـــکارېږی

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بل په غوښو ښاربۀ شوی، غړمبېدلی دی ډېر
دا په شرابو لمبېدلی، پړسېدلی دی ډېر

تۀ هم که غواړې چې ددې دنیا جنت ته راشې
نو د ضمیر لوړې غونډې نه ځان ګوزار کړه اول
تۀ به په خپله دې جنت ته بې منته راشې
وخت به دې خپله جنتی ددې دنیا اومنی

تاته به خلق په هره لاره سلامونه کوی
ستا په هر ځاے به خلق ډېر ډېر عزتونه کوی

تا ته به خلق بیا ووټونه ښۀ په جار درکوی
هر حکومت به تاته خپله اقتدار درکوی

تۀ به په خپله جنتی ددې دنیا یادېږې
او پس له مرګه ښۀ سړے به په دنیا یادېږی

ستا وروستو مخکښې قطارونه د موټرو به وی
ستا حفاظت ته اهتمام د برېتورو به وی

ما چې د زړۀ دغه رنګینه قصه واورېدله
ما وې چې اے زما ساده زړګیه! اوغولیدې

دغه چې تا وته جنت ښکاری، جنت خو نۀ دے
دلته خو یو انسان آقا، نور غلامان دی پکښې

ورځه ورځه دغه جنت دې هغه چاته یوسه
چې د ضمیر په بدل داسې جنتونه غواړی

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمـــا جنـــت د هـــر انســـان د خپلـــواکۍ نـــوم دے
دي تـــا جنـــت د يـــو انســـان د غلامـــۍ نـــوم دے

زمـــا جنـــت خـــو د يـــو بـــل نـــه زارپـــدلو نـــوم دے
دي تـــا جنـــت د يـــو انســـان د پرزولـــو نـــوم دے

مــا چــې لــه خدايــه کــوم جنــت غوښــتے آدا خــو نــۀ دے

دغـــــه جنـــــت دې هغـــــه چاتـــــه يوســـــه
چــې د ضــمير پــه بــدل داســې جنتونــه غــواړی

٢٠ اګست ١٩٩٠ء دوبۍ

.....✸✸✸.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

احساس

ماتــه د وخــت ختلــی نمــر تــه ننیتیــدل نــۀ راځــی
مــا تــه دعشــق اودمســتۍ نــه ډک غــزل نــۀ راځــی
زۀ د اولـــس پـــه غـــم لړلـــی مرثیـــې لیکمـــه
دې نــه ســپوا راتــه پــه بل څــۀ څــۀ لیکل نــۀ راځــی

ملګــرو! مــا نــه د ســرور ډکــې نغمــې مــۀ غــواړئ
مــا نــه د وخــت د نمرودانــو قصیدې مــۀ غــواړئ
زۀ د حـــالاتو کــــربلا بانـــدې مـــاتم کوومـــه
مانــه مــاتم کښــې دخنــداډکې قصــې مــۀ غــواړئ

مـنم چـې ستاسـو زړۀ رنګـین رنګـین شـعرونه غـواړی
ماتـــه خـــولې مزدورډکراچـــی مخکښـــې شـــی
وایـــم چـــې تاســـو تـــه مـــې شـــونډې زلفـــې اوســـتائیلے
راتــه بـدحال د خپـل اولـس د بـې وسـۍ مخکښـې شـی

داوچـــې شـــونډې چـــې وختونـــوترې خنـــداوړې ده
دخـــواراولس دشـــونډوکومې رنګینـــــۍ اوســـــتایم
ملګــرو! وایــئ چــې مســتۍ او کــه مــاتم اوســتایم
تاسوخوشـحال کـړم اوکـۀ خپلـې بـې وسـۍ اوسـتایم

یـو خـوا بربنـد، لغـړ بچـی دخـوار مـزدور وینمـه
بـل خواغټـان نشوکښـې مســت مخمورمخموروینمـه
خـدائیګو تـرې سـترګې زۀ پـه بـل خـوا اړولـے نـۀ شـم
چـې د وخـت ژرنـده کښـې دل شـوے خپـل جمهور وینمـه

وایـم چـې تنـدر شـوے، اسـمان نـه پـرې راپرېـوتلے
چـا چـې زمـا د اولـس شـونډو نـه خنـدا وړېـده
وایـم چـې اورشـوے، ورتـه چغـه دغیـرت جوړه شـوے
چـا چـې زمـونږ خـوارو جـونګړو نـه رڼـا وړېـده

(c) ketabton.com: The Digital Library

زۀ يوشـــاعريمه چــې چرتـــه ښـــوک ســـلګۍ اووهـــی
زمـــا پـــه زړه کښـــې د آهونـــو د نـــدوکارجوړ شـــی
وخـــت چـــې د چـــا د ارمـــانونو مـــری اوخرپـــوی
ورســـره ســـم زماپـــه زړۀ کښـــې ويـــر نـاتـــار جـــوړ شـــی

زمـــا شـــاعری ده، د اولـــس د ســـوکالۍ لـــۀ پـــاره
زۀ خـــو ليکـــل کـــوم د ژونـــد د خوشـــحالۍ لـــۀ پـــاره
زۀ خپـــل غـــزل تـــه چرتـــه ډمـــه ګـــډولے نـــۀ شـــم
نـــۀ شـــم کـــولے شـــاعری د خرمســـتۍ لـــۀ پـــاره

۱۹۷۶ء لاچۍ

.....✸✸✸.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

تــکل

د ښائیســــت او د ښـــکلا پــــه کلـــو گـــرځم
پکښـــــې مینــــه او وفاګــــانې لټومـــــه
رنګینــی چــې د نظــر کچکــول کښــې راوړم
تصـــــویرونه تــــرې د ښـــــکلی جوړومــــه
تخیــل چــې زمـــا مســت شـــی نــو اوخانـــدم
ځـــــان ســـــره ټولــــه دنیـــــا اوخاندومـــــه
داسـې وخـت کښـې مـې احسـاس راولړزیـږی
څــو شـــعرونه پـــرې د ســـوی زړۀ لیکمـــه

کلــه کلــه چــې د ژونــد بــازار تــه لاړ شــم
لـــوټ پــــه بیعــــه انســـانان پکښـــې خرڅیـــږی
مـــا ســــودا د خپــل ضــمیر پکښـــې کولـــه
وې چـــــې دا دلتـــــه پرېمانـــــه ملاویـــــږی
نوراســتون شــوم خپــل تتــدی تــه مــې ټــق ورکــړو
مــا وې دلتــه کښــې خــو مــړه خلــق اوســیږی
ســـــړیتوب نــــه دلتــــه خلقــــو لاس ویـــنځلے
بـــس چـــړې د ظلـــم یـــو پـــه بـــل ګزېـــږی

بیـا راوان شـم، د احسـاس پـه نیلـی سـور شـم
وردننــه پــه ســپین کــور شــم د پړانګـــانو
مـــا وې خبــر د امــن غواړمــه لـــۀ تاســـو
اے د امـــــن دعــــوه ګیـــــرو انســـــانانو
فلســطین او پـــه کشـــمیر کښـــې چرتـــه اورئ
دا بـــې وســـه شـــان ســـلګی د مظلومـــانو

د غیــرت کــور مــو کابــل شــو لــوټې لــوټې
ککـــــرۍ پکښـــــې الـــــوځی د ځوانـــــانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې نوا بیا د قامونو کور ته لاړم
ما وې امن پسې دلته یم راغلے
خو افسوس هلته قصه څۀ اپوټه وه
هر کمزورے وۀ لېوانو پرزولے
دلته مور د امن مړه خو لا پخوا وه
دا لا چا وې چې مظلوم دے چا ژړلے
د کمزورو دلته حق د ژوندون نشته
د ژوندون حق یې هیچا نۀ دے منلے
سوداګانې د یو بل پکښې کېدلې
دا قصې مې هلته ډېرې اورېدلې

نو بیا راغلم خپلې خړې پښتونخوا ته
ما وې ځان کۀ په دنیا پېژندل غواړئ
نو راویښ شئ ګڼې وخت به داسې راشی
هیڅ به نۀ شئ کۀ بیا ډېر څۀ کول غواړئ
حق غوښتے نۀ شی په زور اخستے کېږی
نو راپاڅئ کۀ خپل ځان مو ګټل غواړئ
ګورئ نه چې د برلین دېوال راپرېوت
نور به څۀ نمونه تاسو لیدل غواړئ
دکوریا خلق هم ګوره یو ځاے کېږی
د تړون رسۍ به کله نیول کېږی

د نړۍ د واقعاتو سبق واخلئ
دا ترڅو به تاسو خپله کښې جنګېږئ
هر بابا درته ویلی دا صفا دی
کۀ ویښ نۀ شوئ پښتنو! ګوره ورکېږئ

آګست ۱۹۹۰ ء دوبۍ

.....✸✸✸.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شپونکی سندره

ځنو واورېده کانهٔ شو
ځنې پوه پرې هډو نهٔ شو
لر او بر کښې آورېدے شوه
د شپونکی د خلې سندره
چې چا واورېده کنهٔ؟

وې چې خداے پاک پیدا کړی
په خپل فضل پښتانهٔ دی
ګران په ما چې لهٔ هر څهٔ دی
د مودو راسې ودهٔ دی
بس هم دا راویښومه
لېونی د خلې خبرې
چې چا واورېدې کنهٔ؟

تر آتهٔ سوه کالونو
چې یې راج کړلو په زړونو
د پښتون په نوم تر عمره
یادولو تاریخونو
هغه قام راپارومه
ورته ځان وریادومه
د شپونکی د خلې سندره
چې چا واورېده کنهٔ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خپل زوره خبر نه دی
ګنې نه دی دومره مړی
ښه ساده دی ښه سپین زړی
دا څوک نه غواړی هیڅکله
چې دې ویښ شی دا وګړی
دنیا اوخته سپوږمۍ ته
دوئ په خپله کښې اخته دی
وې چې دوئ بس پوهه وومه
سړیتوب ورته ښایمه
د شپونکی د خلې سندره
چې چا واورېده کنه؟

چا چې واورېده روان شو
نه په ځان نه په جهان شو
ځنو وې چې کافران شو
ما وې ښه مسلمانان شو
د ایمان خاوندانان شو
خو نه دا یې چرې اووې
د جنت ټېکه داران شو
نه یې دا خبره اوکړه
چې اسلام ته خطره ده
بس همدغه څو کسانو
د شپونکی د خلې سندره

دا سندره تل وئیله
خپلواکی د خپلو خلقو
مونږ په خپله خاوره غواړو
دا وطن مو پلار نیکونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

پـــــه ســــــرو وینـــــو دے ګـــــتلے
نــــن پــــــرې ګېــــــډه راچــــولې
څــــو پړانګـــــانو څـــــو لېوانـــــو
نـــو مـــــونږ دا نـــــۀ شـــــو زغملــــــے
چـــــــې بـــــه دوئ ټېکـــــــداران وی
پکښــــــې مـــــونږه بــــه خـــــواران وو
بـــس هـــــم دا نــــۀ شـــــو کـــــولے
ځـــان تـــــه حـــق غــــواړو پــــه نـــره
خـــــــو یـــــــوه خبــــــــره واورئ
کـــۀ یـــو ځـــان نـــه شـــو ملګـــرو
لاس بــــــــــه مــــــــــــرووړو
بیـــــــــــا بـــــــــــه ژاړو

.....✸✸✸.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

زهٔ او تهٔ

تـهٔ دې ورځ پـه ورځ غټېږې، زهٔ چـې خـوار يـم لا دې خوارشـم
تـهٔ خـووېنې دخپـل قـام ځښې، زهٔ دې هسـې ګنهګـار کـړم
دا لا څرنګـې انصــاف دے، داســې ولــې اخــر کېـږی
زهٔ پـه دې خـاوره پيـدا يـم، ولـې بيـا دې هـم غـدار شـم

ســتا بچـــی دې ســـبق وائـــي، پـــه لنـــدن او امريکـــې کښـــې
او زمـــا بچـــی لګيـــا دی، څپـــر لانـــدې مدرســـې کښـــې
ســتابچی چـــې دلتـــه راشـــی، پـــاتې کېـــږی بـــه بنګلـــې کښـــې
او زمـــا بچـــی بـــه ناســـت وی، څوکيـــدار يـــې دروازې کښـــې

دا لا څرنګـــې قصـــه ده، چـــې لنـــډېږی نـــهٔ اوږدېـــږی
دا څـــهٔ داســـې ماشـــوړه ده، چـــې ورانېـــږی نـــهٔ ســـمېږی
د مغـرب خبـرې دلتـه پـه مشـرق کښـې چـې چلېـږی
دا زمـا نېسـتی بـه دلتـه، خـدائيګو کلـه نـه غـوځېږی
دا تـهٔ تـهٔ يـې او زهٔ زهٔ يـم، دا قصـه چـې ختمـه نـهٔ وی
دا د ځـــان ځـــانی خبـــرو دبدبـــه چـــې ختمـــه نـــهٔ وی
د زورګيـرو پـه دې زمکـه، دبدبـه چـې ختمـه نـهٔ وی
ســتا پــه ســر کښــې دا زمــا د ســر ســودا چــې ختمــه نــهٔ وی

ستا بـه سـر تـه خطـره وی، همېشـه بـه زهٔ پـه دار ووم
ســتا خوبونــه بــه حــرام وی، زهٔ بــه هــم پــه هــاے ناتــار ووم
تـهٔ بـه دغسـې څربېږې، زهٔ بـه هـم دغسـې نـادار ووم
دغـه زمکـه زمـا مـور ده، زهٔ بـه تـل ورځنـې ځـار ووم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا زما او ستا خبره د آقا او د غلام ده
ته هوس يې په مخ کړې، ستا مقصد عيش و ارام دے
ستا به لاس کښې چې زۀ وينم، د غريب د وينو جام دے
ما ته ژوند دزماپکار دے، دا زما د ژوند ناکام دے

چې لندن او امريکې کښې ته زما سودا کوے شې
څنګه ژوند به بيا لۀ مانه په دې مځکه تېروے شې
زۀ به مينه تول په تول شم، که ته داسې هم کوے شې
خپلواکی د پلار په وينو کۀ ګټلے راکوے شې

ته مې سر تيټول غوړې، داسې کله زۀ کوے شم
ما کۀ ته آخستل غواړې، نو زۀ کله خرڅېدے شم
کۀ ته ما خپلول غواړې، نو زۀ مينه درکوے شم
کۀ جنت جوړول غواړې، نو زۀ مينه درکوے شم

دلته سر د يو انسان دے، هلته تا جوړ کړے دار دے
تا جوړ کړے لا زمونږه په سرونو اقتدار دے
خو کۀ وطن جوړول غواړې، دا وطن به تول جنت شی
زۀ او تۀ به جنتی شو، په نصيب به مو راحت شی

.....✸✸✸.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

مینه او وطن

مـــا بـــه تـــرخ کښـــې کتابونـــه وو نیـــولی
پـــاس پـــه بـــام یـــوه جینـــۍ بـــه وه ختلـــې
زهٔ چـې تلـم پـه کومـه لار بـه مدرسـې تـه
دې خنـدل بـه راتـه پـټ پـټ غلـی غلـی
مـــا بـــه وې چـــې لا وړه ئـــې نـــهٔ پـــوهېږې
زمـــا لار کښـــې یـــهٔ جینـــۍ! څلـــه اودرېـــږې

دې بـــه هـــره ورځ پـــه ګټـــو زهٔ ویشـــتلم
دې بـــه خامخـــا مـــدام داســـې چیـــړلم
د دنیـــــا او مافیهـــــا نـــــه نـــــاخبره
دې بـــه ماتـــه زهٔ بـــه دې تـــهٔ خندېـــدلم
مـــا وې هســـې نـــهٔ خبـــره دا د نیـــا شـــی
دغـــه خلـــق بـــه دښـــمن زمـــا او ســـتا شـــی
دې بـه وې چـې زه لـیلا تـهٔ مـې مجنـون یـې
زمـا زړهٔ او زمـا، ځـان زمـا ژونـدون یـې
دې وې زهٔ کـهٔ څـهٔ پـروا ددې دنیـا کـړم
بـس یـو تـهٔ، زمـا د سـوی زړهٔ سـکون یـې
زهٔ پـــه دې او دا پـــه مـــا بـــه نازېدلـــه
هـیڅ پـه سـود او زیـان د ځـان نـه پوهېدلـه

دا جینـــــۍ چـــــې ورو پـــــه ورو رالوئېدلـــــه
چـــم ګاونـــډ کښـــې ډېـــرو خلقـــو اوغوښـــتله

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې زمـا نـه يې څـوک خـوښ پـه دنيـا نـۀ وو
مــا هــم څکــه دا پــه مينــه اوکوئېدلــه

نــو روان د ژونــد پــه لار غــاړه غــړې شــو
خپــل خپلــوان مــو د وادۀ، پــه تيــارې شــو

د وادۀ نېټــه مــو راغلــه، رانــزدې شــوه
آخــر نــاوې شــوه، ډولــۍ کښــې کښېناســتله
مــور او پــلار پــه دعاګــانو دا رخصــت کــړه
پــه ســندرو کښــې همزولــو اوســتائيله
پــه جــامو کښــې نــن دا کلــه ځائېدلــه
سرې ډولـۍ کښـې زمـونږ کـور تـه چې راتللـه

پــه حجــره کښــې درزاهــار وۀ، د ډولونــو
يــو بــاران وو نــن پــه مــا د ســرو ګلونــو
چــې يــو غــږ شــو هلتــه شــابه زلمــو پــاڅئ
ضــرورت دے نــن وطــن تــه د ســرونو
ګنــې هســې هــم بــې نومــه بــې نشــان يــئ
پــه تــاريخ کښــې کــه يــاد شــوی سربازان يــې

مـا وې نـن مـې چـې وطـن تـه ضـرورت دے
دا يــم وراغلــم چــې زه ورنــه قربــان شــم
مـا وې نـن مـې پـه وطـن شـوے يلغـار دے
کــۀ دا اونکــړم نــو ورک بــه لــۀ جهــان شــم
مـا وې مينـه، وينـه دواړه بـه تـرې ځـار کـړم
غـابښ بـه مـات د هـر غـليم د هـر غـدار کـړم

دوبۍ ۱۹۷۴

.....***.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما وطن

چـــــې پـــــرون وه، هغـــــه نـــــن دے
هغـــــه ملـــــک ، هغـــــه وطـــــن دے

هـــــر چـــــا اوخـــــوړو کـــــۀ هـــــر څـــــو
ولـــــې بیـــــا هـــــم ډېـــــر شـــــته مـــــن دے

د اســـــلام پـــــه نـــــوم جـــــوړ شـــــوے
پکښـــــــــــې زور دے د خـــــــــــدایانو

زمـــــا هېـــــر برکـــــت شـــــاه شـــــی
دا چـــــــــې اوخـــــــــوړو پړانګـــــــــانو

زمـــــا لاس کښـــــې چـــــې ټوپـــــک دے
او د امـــــــــــن کـــــــــــرم غوښـــــــــــتنه

مېړتـــــون بانـــــدې چـــــا کـــــړې
د لـــــــــــړم د ســـــــــــر ســـــــــــاتنه

دا خـــــو داســـــې رنـــــګ قصـــــه ده
چـــــې مجنـــــون یـــــم لـــــیلا غـــــواړم

داســـــې حـــــال کښـــــې زۀ ملګـــــرو
د وطـــــــــــن ســـــــــــندرې وایـــــــــــم

۱۴ اګست ۲۰۰۰

.....✸✸✸.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتنه مېرمن

چــــې یــــادېږي همتناکــــه، حیاناکــــه، مینــــه ناکــــه
پښــتنې غونــدې بــه ښـځه پــه دنیــا کښــې څـوک پیـدا کــه

شـي د غوا غوجل نـه سترې، پـه کټوي کړي لاس ورپـورې
د روټـو ټبـا کـړي سـمه، بیـا تنـور سـره بـه ئـې ګـورې
یوځــواکړې، بــل خواپشــې، اے میراتــه شــې اے کــورې
اے آختـه پـه نـوې رنـځ شـې، کـړي بچـو تـه سـتغې سپورې
د سـحر نــه تــر مابنــامه، کــوي داســې چــارې نــورې
پــه دنیــا کښــې چرتــه وي بــه داســې بلــه زورناکــه
چــې ســتائینه دعظمــت یــې پــه داخــوي تولــه دنیــا کــه
دکچــه خښــتو پــه کــور کښــې دا د حســن شــهزادګۍ وي
د حیــا پــه لوپټــه کښــې یــوه ښــکلې ښــاپېرۍ وي
داپــه کورکښــې راحصــاره لکــه بنــده چــې هوســۍ وي
هــیڅ پــه خونــد د ژوندانــهٔ کــه پــوهې دا د زنــدګۍ وي
دپښــتون دکورمېرمنــه، دخاونــد د پښــو خپلــۍ وي
دا مظلومــه حقیقــت کښــې یــو نامــه د بنــدګۍ وي
کـهٔ هـر څـو ډېـره زورېږي، دا نـهٔ اُف کـوي نـهٔ اه کـه
پــه دنیــا کښــې چرتــه وي بــه داســې بلــه همتناکــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې خاوند يې غرۀ نه راشی، ورته داسې دا خندا که
بيا جاجوس په منده راوړي ، ورته دا ډکه پياله که
ستومانی د ټولې ورځې په يو دم ئې دا فنا که
تبر، لور ورنه سنبال کړی، ډکه دا ورته پياله که
دا رنګ مينه، خدمتونه د خاوند هميشه دا که
په دنيا کښې چرته وی به داسې بله همتناکه

دايې لاس وپښې چاپی کړی، ترهغې چې دابنه دمه شی
دپښتون دکور مېرمنې، زړۀ بياهغې وختې ښه شی

.....✸✸✸.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

اعلان

د سحر نه تر ماښامه
شپه او ورځې به لګیا وی
کروندې او اوبه خور به
دهٔ په وچ اوکړسېدلی
وجود هره ورځ کولو

دا سپین ږیرے هر سحر به
لهٔ خپل کوره راوتلو
چې ماښام به کور ته لاړو
چرته سبر نیم وړهٔ بچو ته
په خیرن څادر کښې یوړو

خداے بچی وو ډېر ورکړی
ژوند یې څهٔ وهٔ یو دوزخ وهٔ
پکښې دا به سوزېدلو

په دلو دلو غنم به
د خان کور ته یې لېږلو
خو ددهٔ په خوار قسمت کښې
یو چپه وچه ډوډۍ وه

(c) ketabton.com: The Digital Library

يـــــوه ورځ ســــــحر وختــــــى چــــې
کلــــــــــــه دا راپاڅېـــــــــــــدلو
شـــــــــهزادګۍ د ژوندانـــــــۀ تـــــرې
لـــــــرې لاړه هغــــــه ځــــــاے تــــــه
چــــې تـــرې بيرتــــه هغــــه ځـــاے نــــه
هيڅـــــــوک بيــــــا نــــــۀ دی راغلـــــــى

نـــــو مـــــلا صـــــېب د جماعــــت نــــه
دا اعــــــلان اوکـــــــړو ملګـــــــرو!
چـــــــــې د برکلـــــــــى خانـــــــــانو
هغــــه خــــوار غريــــب نـــوکر يــــې
ماسپښـــــين لمانځـــــۀ نــــــه وروســــــتو
ددۀ خـــــــوار بــــــــه جنــــــازه وی
دا بــــه خـــاورو تــــه ســــپارے شـــــى

جنـــــــازه چــــې د ســـــپين ګـــــل کاکــــــا
لــــــۀ خپـــــل کـــــــوره راوتلــــــــه
خپلـــــــــو لونـــــــــو او ځــــــــــامنو
ورتــــه ســـــقاط کښـــې خپلــــې اوښـــکې
تويــــــــــــــولې او لېږلـــــــــــــــې

دا د هغـــــــه چـــــــا نـــــــوکر وۀ
چــې پـــه کـــور کښـــې هـــره شـــپه بــــه
خرمســــــــتی دی چـــــــې کېــــــدلې
خـــــو د دۀ خـــــوارو بچـــــو تــــــه
ســــــپورې ســـــــتغې او ديکـــــــې وې

هغــــــه کـــــــور د لـــــوئ خـــــان وۀ
هلتــــــه تـــــل شــــــراب کبــــــاب وو

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغــــــه کـــــور د يـــــو غريــــــب وۀ
دلتــــــــه لــــــــوږه، دلتــــــــه تنــــــده

د غريــــب ســــړی پــــه کــــور کښــــې
وچ ســــــوکړک تشــــــې شــــــوملې وې
ډېــــــر ځـــــامن او ډېـــــرې لونـــــه
دا يـــــــې لويـــــــه ســـــــرمايه وه

.....✸✸✸.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا څوک دے؟

په زړو لارو روان دے
عجیبه غونډې انسان دے

نه خبر له خپله ځانه
نه خبر له دې جهان دے

دا چې چرته ګټه ګوری
نو ختلے تر اسمان دے

که یې هلته کار اونه شو
بیا په بل خوا دا روان دے

وروستو مخکښې هیڅ نه ګوری
نه په سود او نه په زیان دے

که تا غوړه ګوته ورکړه
نو بیا تا ځنې قربان دے

څه چې زړه ورته اووائی
هغه کار پسې روان دے

زړور دے خو بیا ولې؟
د ورور مرګ ورته اسان دے

په ترخې دا نه پوهیږی
خوئ یې دا رنګ څه بل شان دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

پــــه خبـــرو دے کـــه پوهـــه کـــړې
نـــو بيـــا ســـخت لکـــه ســـندان دے

خـــو افســـوس چـــې نـــهٔ پـــوهيږی
بـــس يـــو دا پکښـــې نقصـــان دے

ګنـــې عقـــل، فکـــر ډيـــر هـــم
خـــدائے ورکـــړے ښـــهٔ پريمـــان دے

دا پـــه خپلـــه ځـــان تـــه ســـپر دے
ددهٔ بـــل شـــانې ګـــزران دے

ددهٔ چـــرت نـــه خرابيـــږی
څـــوک ســـپوږمۍ تـــه کـــهٔ روان دے

دا چـــې اورســـی پنجـــاب تـــه
بيـــا يـــاد شـــوے دا پـــه خـــان دے

کـــهٔ دا لاړ شـــی کراچـــۍ تـــه
خلـــق وائـــی چـــې پټـــان دے

دا پـــه خپلـــه هرځـــهٔ، هرڅـــهٔ
دا پـــه مـــا بانـــدې ډيـــر ګـــران دے

چـــې زمـــا د قـــام زلمـــے دے
زمـــا روح دے، زمـــا ځـــان دے

.....✸✸✸.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

آزادی

هغه ازادي چې مونږ په سرو وينو ګټلې ده
تش د زنده باد په نعرو مونږه تل پاللې ده

هغه ازادي چې ماوې جوړ د امن کور به کړم
هغه مې لهٔ سره نه ليدلې، نه موندلې ده

هغه ازادي چې مونږ د سر په بدل غوښتې ده
هغه اقتدار دپاره مونږ نيمه بائيللې ده

هغه ازادي چې خوشحالي اوسوکالي راوړي
هغه هره ورځې هره شپه مونږه ژړلې ده

هغه ازادي چې د اغيارو منت باره ده
هغه خو نن ځکه دم ختلې، ساه راښکلې ده

هغه ازادي چې دشپونکي د خلې سندره شي
هغه د خيبر په دنګو غرو کښې غلې غلې ده

هغه ازادي چې مونږ ته زيرے د سحر راوړي
هغه تورو شپو کښې د حالاتو مونږ ليدلې ده

هغه ازادي چې مونږ يې غواړو ولې نهٔ راځي
هغه بيا لهٔ سره د سرونو قرباني غواړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغـه ازادی چې مونږ یـو موتـې، یـوه خلـۀ کړي تـول
هغـــه ښـــۀ پـــه زوره ترانـــه د افغـــانی غـــواړی

هغـــه ازادی چـــې تـــول وطـــن پـــرې مینـــه مینـــه شـــی
هغـــه د اعجـــاز غونـــدې ســـرتېره لېـــونی غـــواړی

۱۴ اګست ۱۹۹۷ دوبۍ

.....✸✸✸.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

منزل

چې مې لار تیارهٔ تیارهٔ وی
پکښې هم وی ګړنګونه

شل زمونږ وی پښې لاسونه
او په سترګو هم ړاندهٔ وو

دا سې حال کښې به ملګرو!
مونږه اورسو منزل ته

کهٔ زمونږه دغه حال وی
دا خو دوه پنځوس کالونه

داسې زرکاله کهٔ تېر شی
مونږ به وایو چې روان یو

خپل منزل ته به رسېږو
ولې دا به زمونږ خیال وی

حقیقت کښې به ملګرو!
دا به تش د خوب لیدهٔ وی

هغه ملک چې مونږ ګټلے
په یو نوم د دین اسلام وهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

مونږ پرې داسې کانې اوکړې
جماعتونه مو مورچې شوې

او کورونه مقبرې شوې
مونږ یو بل ته نېغې توپې

تل د کفر دی نیولې
نه پاخه مسلمانان شو

نه خو پوخ زما ایمان شو
داسې حال کښې به ملګرو!

څنګه یو موټے او یو ځان شو
تش د خلې په ډزو ډوزو

که پاخه مسلمانان شو
چې هر کس پکښې لیډر دے

د هر چا خپله پارټی وي
هر یو ځان له پکښې سپر دے

دا به څومره ځان ځانی وی
دا سې حال کښې به ملګرو!
مونږه اورسو منزل ته

.....✸✸✸.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

مولانا استاذُنا عبدالمنان عبيد دويم ماذون صيب
د لاچۍ

يادګيرنه:-

د سيني خټکو روحاني، علمي شخصيت **مولانا استاذُنا عبدالمنان عبيد** د کال ۱۹۷۷ د جون د مياشتې په ديارلسمې نېټې د نرى بس په حادثه کښې په حق اورسېدۀ. په صابر اباد ضلع کرک کښې د خپل استاد د جنازې نه په واپسۍ کښې ورته دغه حادثه پېښه شوه.

د خټکو د سر سيورے، د خټکو د زړۀ سر وۀ
دحالاتو په تيارو کښې رونېدلے سپين سحر وۀ
تربنه جمع چارچاپېره به هر وخت وۀ تږى زړونه
ناقلاره زړو دپاره د سکون حوض کوثر وۀ

خټک هسې هم بېرخوار وو، اوس لا نور هم خوار وزار شو
دهستۍ لوړې غونډۍ نه حقيقت کښې راګوزار شو
چې سالار راځنې لاړو، د مرګې په خوب ودۀ شو
پښه نيولى کاروانونه سمه لاره کښې ايسار شو
د رسمونو، رواجونو بتخانې يې نړولې
په مړو زړونو کښې يې شمعې د توحيد به بلولې
کۀ هرڅو په چاپېرچل کښې هره خوا تيارۀ تيارۀ وه
دا تيرې د ګمراهئيو په ايمان يې رڼولې

دانسان د احساس سترګې ړندې شوې وې ملګرو!
ورور د ورور په مرى ناست وۀ، دبل غوښې يې خوړلې
انسانانو کښې د مينې ورورولۍ جذبات ساړۀ وو
مړې سکروټې وې، ايرې وې چې بس دوئ به پوکولې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خټک اوس لاسونه مړی، سر ټټدی وهی په زوره
خدایه! نهٔ دے دزغملو، دغه غم څهٔ داسې غم دے
خلق ډېردی پیداشوی خو بیا هېر شی پس لهٔ مرګه
خو په مرګ د مولوی صیب نن په هر سړی ماتم دے

دے چا نهٔ وهٔ پیژندلے دوئ هر څوک وو پیژندلی
خو په مرګ یې بیا هر چا وو ښهٔ په زوره زور ژړلی
د فساد تورو تیارو کښې د توحید بله ډیوه وه
د اعجاز غوندې بې لارو ته یې سمه لار ښودلی

.....✸✸✸.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

تصور او خوب

لکه د ژوند تودو سرو نه یو ستومانه زړګے
دچا خیالونو کښې ځان ورک کړی ستومانی اوباسی
یایو مئین زړۀ چې مایوسه شی، دچار اتلو نه
نور وس یې نۀ وی خودخلې نه اسوېلی اوباسی

یایو خولې خولې مزدور چې په خپل کټ او پوزی
خپل مات وجود ودۀ کوی، بې ارامی اوباسی
یا یو د هار تندې وهلے چې په جام پرېوزی
په غټه غټ اوښکی اوبۀ، تاؤ لۀ زړګی اوباسی
داسې زۀ هم چې کله کله ناقرار شمه ډېر
راځی کۀ نۀ راځی څۀ خوب خو ځان په زور ودۀ
کړم
کله په مخه مې چې خپل سوی فکرونه واخلی
ځان له یوښکلی شان رنګینه دنیاجوړه زۀ کړم

چې تصور دې کله کله را په زړۀ شی ګلې!
وایم چې والوتے او تاته په هوا دراغلے
روغ لېونے شم، نۀ په ځان نۀ په جهان ووم ګلې!
هر څه چې کېږی خو یو ځلې خامخا دراغلے

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکــه شــاعر بانــدې الهــام چــې د شــعرونو اوشــی
قلــم راواخلــی او کاغــذ بانــدې غــزل اولیکــی
پــه تصــور کښــې پــه وطــن د ښــاپېرو اوبلوســی
هلتــه د حســن ښــاپېرئ ســره چېــړل اولیکــی

او کلـه خیـال کښـې چرتـه لاړ شـی دجانـان غېږې تـه
هـر یـو انـدام تـه یـې حېـران شـانته لیـدل اولیکـی
دا مصـور چـې یـو رنګـین غونـدې شـاهکارجوړوی
ورســره ســم د خپــل مئــین زړهٔ درزېــدل اولیکــی

دغـه شـاعرچې پـه لفظونـو کښـې تصـویر جـوړوی
ځان ته یو ښکلے شان رنګینه ښاپېرئ جوړه کړی
دغه شاعر چې د خپل خیال په رنګینو کښې ورک
شـــــــــــــــــــــــــــــــی
په تصـور کښـې څـومره ښـکلې دنیـاګئ جوړه کړی

وایـم تـر څـو بـه مـې پـه زړهٔ بانـدې ورېـږې ګلـې!
آخــر شــاعر یــم قلــم پورتــه کــړم غــزل اولــیکم
پـه تصـور کښـې دې سـرې شـونډې، سـپین رخسـار
راولـــــــــــــــــــــــــــم
زړهٔ غلــوم، ورتــه شــعرونه د چــل ول اولــیکم

ځکــه زهٔ چــې ارســطو د مملکــت نــه ګلــې!
د تصــور پــه دې ګنــاه ویســتلے شــوے یمــه
اوس هــم هغــه یــم، د خیــالونو د دنیــا اپلاطــون
پـردو خـو پرېـږده، خپلـو هـم ډېـر ډېـر رټلـے یمـه

.....✸✸✸.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاچۍ کلي ته د يو وزير په راتلو

چرتــــه خبــــره چــــې د خښتــــې مړولــــو اوشــــی
د ســترګو رپ کښــې ورتــه هلتــه خښتــه ور اورســی
يــــا آوازه د يــــو وزيــــر نــــيم د راتلـــــو اوشــــی
ورتــه ســتر خښتــې وړی تــړی دومــره زر اورســی

چرتــه وزيرچــې لارخطــاکړی زمونږخوالــه راشــی
نوورتــه مخکښــې خودعرضــه څومشــران اودروی
شغ شـی وزيرچـې ورنـه تيـر شـی، خـړې خلـې پـاتې شـی
دوئ وازه خلــهٔ لکــه ســرکوزی ګيــدړان اودروی

چرتــه وزيــر تــه کــهٔ يــو کلــی کښــې تيکالــه اوشــی
ورتــه ســترخښتی او پلــن ســری څــو مشــران راشــی
امســا پــه لاس، نيغــه شــمله دکلــی خــان او ملــک
د مـــودو اوړی ورتـــه داســـې غريبـــان راشـــی

يــا کلــه وخــت چــې د ووټونــو آخســتلو راشــی
مــونږ غريبــانو تــه هــر خوانــه ليــډران رادرومــی
مطلــب يــې خپــل وی، دروازې ولــې زمــونږ مــاتوی
غــرض راخســتی مونږتــه داســې ډيرکســان رادرومــی

داسې مشـران بـه وائـی، مـونږ تـه وايـه ګټـه اوکړی
چـاچې مـدام دخپـل اولـس پـه سـر روپـۍ اخسـتې
دا هـــم هغـــه دی، د انګريـــز خوشـــامدګرو څـــامن
چـــاچې انعـــام کښـــې د انګريزنـــه نـــوابۍ اخســـتې

(c) ketabton.com: The Digital Library

اے د مشـــــرانو نــــــه محرومــــــه ليونــــــو خټکـــــو!
راځــئ چــې مشــر ځــان لــه اوګــورو، لښــکرجوړکړو
دوخـــــت ځانګوکښــــې ودۀ شــــوو اے پرتـــو خټکـــو!
پــاڅئ راويښ شــئ چــې د شــپې ځنــې ســحر جـوړ کـړو

.....✸✸✸.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قربانۍ غوایهٔ

یو ساتلے شان غوایهٔ وهٔ
داسې بل کلی کښې نهٔ وهٔ

هر چا غوږ نه وهٔ نیولے
ښکر چې یې نهٔ وهٔ ځکه ښه وهٔ

سوداګرو کله یو خوا
کله بل خوا ګرزولو

نهٔ یې پرش وهٔ چا لیدلے
نهٔ یې څوک راپرزولو

قصابانو ددې کلی
قربانۍ ته وو ساتلے

ددې ګډو بزو وطن کښې
بې قیمته وهٔ ختلے

د آختر نه مخکښې دغو
ظالمانو نن قربان کړو

ددې ګډو بزو وطن کښې
ژوندې یې هر څاروی ته ګران کړو

.....✸✸✸.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

اختر مو مبارک شه

فلسطين کښې چې سرې وينې دې بهېږي
سرۀ اورونه په عراق باندې ورېږي

افغانان سره په خپله کښې سټېږي
په کشمير کښې لړ په ډېرو راسورېږي

چيچنيا او په بوسنيا کښې چې څۀ کېږي
مسلمان دے په هر ځائے کښې چې قتلېږي

داسې حال کښې چې راغلے دا آختر دے
خلۀ زما مبارکۍ ته نۀ جوړېږي

خو مجبور يو چې زمونږه خوشحالي ده
ځکه يو بل سره خاندو، خوشحالېږو

خو بيا هم دومره بې خونده خلق نۀ يو
چې د ورور په قتلېدو به نۀ دردېږو

ځکه وايو چې آختر مو مبارک شه

.....✸✸✸.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو تاثر

لکـــه یــو تــرږے مســـافر چــې د اوبــو پــه طـمــع
دچـــا پــــه در لکــــه ســــوالی ســـتړے ســــتومان اودری
تـش دجـامونو پـه کړنګـا یـې خلـه اوبـهٔ اوبـهٔ شـی
دا د یـو ګـوټ پـه طـمع هسـې حـق حېـران اودری

داســـې هــم ماتـــه یــې کــول د ســترګو تــش ســتونه
کلـــه پېـــرزو یـــې وو پــــه مـــا د مینـــې دا خوندونـــه

یـا یـو یتـیم چـې وږے تـږے د چـا کـور لـه راشـی
ورنــــه ډوډۍ غـــواړی د خېټـــې لېـــونۍ پـــه خـــاطر
دکـور خاونـد یـې پـه دیکـو دیکـو لـهٔ کـوره شـړی
دےاورتـــه پینوکښـــې بـــس لـــوغړیږی دډوډۍ پـــه خــــاطر

داســـې مــــاهم ورنـــه دمینـــې خېـــر غوښـــتو ملګـــرو!
زړهٔ مـــې بـــې وســــه ورتــــه پینوکښـــې لوغړېـــدوملګرو

نـــهٔ یـــې پـــه مـــا د خپلـــې مینـــې پېرزوئینـــه اوکـړه
د مینـې تـږے هـر ارمـان مـې پـه ارمـان پـاتې شـو
نــهٔ مـــې تـــرې ســـترګې مړیـــدې اؤ نـــهٔ مـــې زړهٔ صـــبرېدهٔ
بـس پــه لیـدو لیـدو کښـې زړهٔ مـې حـق حېـران پـاتې شـو

.....✸✸✸.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

ننګیالے خوشحال

د اورنـــګ د عظمتونـــو غـــرور مـــات شـــو
چـــې راپورتـــه يـــو پښـــتون لـــهٔ اکـــوړی شـــو
د افغـــان پـــه ننـــګ يـــې اوتړلـــه تـــوره
پـــه اورنـــګ بانـــدې يـــو تنـــدر د اســـمانـی شـــو

يـــوه چغـــه د غيـــرت او حُريـــت وه
پښـــتونخوا يـــې هـــر اورنـــګ وتـــه تنـــور کـــړه
غـــر او ســـمه کښـــې خـــوره شـــوه دغـــه چغـــه
کـــهٔ مغـــل هـــر ځـــو بنـــدی پـــه رتنبـــور کـــړه

د خيبـــر لـــهٔ ســـره داســـې غـــږ يـــې اوکـــړو
يـــهٔ پښـــتونه! کـــهٔ ويښ نـــهٔ شـــوې نـــو ورکيـــږې
کـــهٔ پيـــدا دې پـــه خپـــل ځـــان کښـــې اتفـــاق کـــړو
هـــيڅ مغـــل بـــه دې زيـــر نـــه کـــړی کـــهٔ پـــوهيږې

پـــه يـــو لاس کښـــې يـــې قلـــم پـــه بـــل کښـــې تـــوره
پښـــتونخوا ئـــې چـــې غيـــرت تـــه لمســـوله
ســـپين ســـحر د ازادئ تـــه وۀ لېوالـــه
خپلـــواکی د خپلـــې خـــاورې يـــې غوښـــتله

دا يـــې اووې يـــا بـــه زهٔ يـــا بـــه مغـــل وی
د افغـــان پـــه ننـــګ مـــې تـــوره وتړلـــه
ننګيـــالے د زمـــانې خوشـــحال خټـــک يـــم
د مغـــل د عظمـــت مـــور بـــه کړمـــه بـــوره

خـــو بـــې ننګـــو پښـــتنو کښـــې هـــيڅ چـــرت نـــهٔ وهٔ
د وختونـــو پـــه زانګـــو کښـــې ټـــول اوده وو

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړهٔ چـــاودلے د مرګـــی پـــه خـــوب وده شـــو
پښـــتنو کښـــې هغـــه ســـرهٔ بخـــری نـــهٔ وو

پښـــتونخوا ئـــې چـــې پـــه تـــوره نازېدلـــه
هغـــه تـــوره د پښـــتون ده زنـــګ وهلـــې
دخوشـــحال د عظمـــت نـــاوې هـــم خفـــه ده
پښـــتنو چـــې د وختونـــو بنـــګ دي ځښـــلی

.....✸✸✸.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

لور

کـــه د قـــام او د ملـــت لـــه پـــاره غـــواړې
هـــر ارمـــان دې دځـــامنو خـــدائے پـــوره کـــه
دښـــمنی دپـــاره تـــه کـــه د ورور غـــواړې
اعجـــاز وائـــی چـــې همـــېش د لـــور دعـــا کـــه

زمـــا ســـتا چـــې چرتـــه لـــور اوشـــی، خفـــه یـــو
خـدائے کـه ځـوے راکـړی، جـامو کښـې نـه ځـائیږو
مـــونږ آختـــه آخـــر پـــه څـــه پـــه واویـــلا یـــو
مـــونږ د خـــدائے پـــه دو کـــارونو نـــه پـــوهیږو

ولـــې نـــه ګـــورې چـــې دا هـــم ســـتا ځیګـــر وی
پـــه دې څـــه چـــې دا وادهٔ شـــی او د بـــل شـــی
چـــې رنځـــور شـــې نلســـته ســـتا د کـــټ پـــه ســـر وی
ســـتا نیـــازبین ځـــوے د وادهٔ نـــه پـــس بـــدل شـــی

دا دې هېـــر شـــو، چـــې پیـــدا تـــه لا د چـــا یـــې
دا کـــه نـــه وے تـــه بـــه څنګـــه زېږېـــدلې
تـــه راغلـــے پـــه دې لار پـــه دې دنیـــا یـــې
پـــه دې راز تـــه ولـــې بیـــا نـــه پوهېـــدلې

دغـــه ســـتا لـــور کـــه د بـــل د کـــور ښـــکلا شـــی
نـــو هـــم ســـتا غونـــدې زلمـــی بـــه راپیـــدا شـــی
تـــه د لـــور پـــه زېږېـــدلو خفـــه مـــه شـــې
هغـــه کېـــږی چـــې څـــه خوښـــه د الله شـــی

.....✸✸✸.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

غزل څۀ ته وائی؟

زۀ دا منم چې غزل څۀ وی؟ غزل څه ته وائی
کۀ دا د سرو شونډو خندا ته د ښکلا ته وائی
نو زۀ غزل د چا ښکلا پورې محدود نۀ ساتم
زما غزل د خوشحالۍ ښکلی صبا ته وائی

غزل یو صنف نازک سره خبرې نه دی
غزل د وخت د تقاضو آئینه دار جوړ شوے
غرل د لوړ تخیلاتو وسعتونه لری
غزل دهردورد تاریخ ښکلے شاهکار جوړ شوے

غزل د نرمو تورو زلفو سره لوبې نۀ دی
غزل انسان ته سمه لاره د ژوندون ښودل دی
غزل یو مینه او د مینې خرمستی هم نۀ دی
غزل د مینې وروولۍ او د تړون ښودل دی

وایم غزل د خوشحالۍ د سباوون زیرے دے
وایم غزل د ظلم شپې د زړۀ چاودون زیرے دے
وایم غزل په ظالمانو د عذاب چغه شی
وایم غزل مظلوم انسان ته د ژوندون چغه شی

لاچی ۱۹۷۴

.....✸✸✸.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهناز

(د ګهمکول شریف (کوهاټ) په غرونو کښې یوه معصومه جینۍ چې یو ظالم د مینې په جرم قتل کړه، د هغې جرم دا وۀ چې هغه په دغه ظالم مینه شوې وه. دا د کال ۱۹۷۶ واقعه ده)

مینــه کــول خــو زۀ مــنم ملګــرو! بــد خــو نــۀ دی
خــو دا وړ ســترګي زمانــه پــه مینــه څــۀ پــوهیږی
دلتــه خــو مینــه حقیقــت کښــې د هــوس نامــه ده
دلتــــه د مینــــې پــــه ګنــــاه هــــره شــــهناز قتلیــــږی

آ میمــــونۍ خــــو لا غــــوټۍوه، غوړیــــدلې نــــۀ وه
د زمــــــانې د شــــــېرعالم د لاســــــه اوربڅیــــــده
لا پــــرې بادونــــه د ســــپرلی هــــم لګیــــدلی نــــۀ وو
د زمــــانې ســــپیرۀ خــــزان لمبــــو کښــــې اوســــوزیده
آدفطــرت دښــکلی حســن زړۀ رابښــکونکے شــاهکار
چــې یــې ښائیســت تــه پســخیدل بــه دبهــار ګلونــه
داســــې شــــاهکارچې ړنګیــــدۀ اؤ ماتیــــدۀ ملګــــرو!
ولــې مــات نــۀ شــول د اسـلم غونـدې ظـالم لاسـونه

د پیغلتــــوب پــــه بــــام ختلــــې آ نیازبینــــه جینــــۍ
خــومره ناترســه پــه چــړو د یــو یزیــد قتــل شــوه
د خپلــــې مینــــې تقــــدس بانــــدې مئینــــه جینــــۍ
دخپلــې مینــې پــه نــاموس لکــه شــهید قتــل شــوه

دلتــه خــو مینــه یــو ګنــاه ده نــور هــر څــۀ روان دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکــه شــهناز پــه دې ګنــاه بانــدې قتلېــږی مــدام
چــې دا دســتور او دا ســماج او دا نظــام وی تــر څــو
مينــه بــه داســې بــدنامېږی، رســوا کېــږی ترڅــو

راځــئ پــه مــرګ يــې چــې ملګــرو پــه جارجــار وژاړو
څــومره ناترســه نــن د مينــې ميمــونی قتلېــږی
راځــئ ســماج تــه پــه دې ظلــم احتجــاج چــې اوکــړو
ګنــې ظلمونــه بــه مــدام داســې پــه مــونږه کېــږي

.....✸✸✸.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارمان

ســــــتا شـــــباب زمــــــا جنـــــون وے
تــــــهٔ لـــــــيلا او زهٔ مجنـــــــون وے

تــــــهٔ زمــــــا وے او زهٔ ســــــتا وے
نـــــهٔ خفگـــــان نــــهٔ زړهٔ بـــــدون وے

تــــــه د مينــــــي شــــــپريني وے
زهٔ فرهــــــاد غونــــــدي پښـــــتون وے

مــــــا پــــــه لپــــو لپــــو ځښـــــلے
لــــــهٔ هــــــر غمــــــه پــــــه امــــان وے

خبــــر ده نــــور کــــهٔ هــــيڅ هــــم نــــهٔ وے
خـــــو يــــــو زه او تـــــهٔ جانـــــان وے

تــــا د مينــــــي ســــــاز چيـــــړلے
زمــــــا ســــــر ســـــتا پــــــه زنګــــون وے

چرتــــــه لـــــري پــــه صــــحرا کښـــــي
دواړو يــــــو ځـــــاے کښـــــي ژونــــدون وے

چرتــــــه لـــــري يــــــو جهـــــان وے
بــــــس د مئيــــــو بنــــــهٔ دوران وے

ســــر مــــي ســــتا پــــه زنګــــون پــــروت وے
پــــــوره دا زمـــــــا ارمـــــــان وے

.....✸✸✸.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

عشق

عشق د حالاتو د تلخۍ نه زېږېدلې څرېکه
عشق دپې مخو بې رخۍ نه بورنېدلې څرېکه
عشق د زخمونو د سرخۍ نه رالوېدلې څرېکه
عشق دسرې وينې دګرمۍ نه څڅېدلې څرېکه
عشق داولس په غم لړلې د ژوندون قصه ده
نه دا يوازې د ليلا او د مجنون قصه ده

عشق د کلهم انسانيت د وروروليۍ فلسفه
عشق دانسان د محبت او سوکالۍ فلسفه
عشق د زردار او د نادار د يوالۍ فلسفه
عشق دخوشحال دننګ وپت، پښتونولۍ فلسفه
عشق دخوشحال دتورې شرنګ او د غيرت قصه ده
نه د ليلا او د مجنون د محبت قصه ده

عشق مړېدل، ژوندی کېدل دی د صبا په تکل
عشق غوړېدل او رېژېدل دی د خندا په تکل
عشق غورزېدل اؤ پاڅېدل دی د بيا بيا په تکل
عشق سوزېدل او بلېدل دی د رڼا په تکل
عشق دحالاتو د تيرو د زړۀ چاودون قصه ده
نه ده يوازې د ليلا او د مجنون قصه ده

عشق د خپل ځان په معرفت دی د الله پېژندل
عشق په مجاز کښې همېشه د حقيقت لټول

(c) ketabton.com: The Digital Library

عشــق پــه صــحرا کښــې د لــيلا د ښــکلاګانو ليــدل
عشق پـه خپـل ژونـد کښـې پـه ژونـدون پسـې مـدام ګرځېـدل

عشــــق د حــــالاتو د تيــــرو د ســــباوون قصــــه ده
عشــق دظــالم دظلــم شــپې دزړۀ چــاودون قصــه ده
نــــۀ دا يــــوازې د لــــيلا او د مجنــــون قصــــه ده
عشــق داولــس پــه غــم لړلــې د ژونــدون قصــه ده

.....✸✸✸.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاچۍ چې زما
پلارګنے کلے دے

خزانــــه د تـــاريخونو، دازمـــونږ کلـــــے لاچـــۍ ده
آئينـــه ده د وختونـــو، دازمـــونږ کلـــــے لاچـــۍ ده

دبابرنـــه ترخوشـــحاله، پـــه دې لاردی ډېرراغلـــی
دغـــې زمکـــې دوختونـــو ډېـــر جنګونـــه دی ليـــدلی
ټکانـــه يـــې د فوځونـــو، دا زمـــونږ کلـــے لاچـــۍ ده

افرېـدی، ختـک، غلجـی اوتورخېـل پکښـې ابـاد دی
اکوړخېل، موچيان او داسې بډه خېل پکښې اباد دی
خېلخانـــه دۀ د قومونـــو، دا زمـــونږ کلـــے لاچـــۍ ده

د ولـــۍ نـــه درابـــو کـــاڅو پـــورې دغـــه واړه کلـــی
د ســـينی خټکـــو نـــوم بانـــدې يـــادېږی دا ښـــاغلی
آســـتانه يـــې ده خېلونـــو، دا زمـــونږ کلـــے لاچـــۍ ده
دغـــې زمکـــې ډېرنومـــوړی بـــاتوران دی زېږولـــی
دمړانـــې پـــه دنيـــا کښـــې ټـــول جهـــان دی پېژنـــدلی
مېخانـــه د عظمتونـــو، دا زمـــونږ کلـــے لاچـــۍ ده

دخوشحال نه پس ته که هر څو کۀ دلې حالات بدل
شـــــــــــــــــــــــــــــــــــــو
دغه خلق نه چا خپل کړۀ، نۀ په خپله دچا خپل شو
نشـــانه ده د ظلمونـــو، دا زمـــونږ کلـــے لاچـــۍ ده

پـــه دې مځکـــې پيداشـــوی لـــوئې لـــوئې عالمـــان دی
هـــم پيداپکښـــې بـــې شـــمېره شـــاعران اواديبـــان دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

درس خانــه ده دعلمونــو، دازمــونږ کلـــے لاچـــی ده

چــار چــاپېره تــرې پراتــهٔ دی مزارونــه د بزرګــانو
چــې يــې زړونــه رونـهـول بــه پــه توحيـد د انســانانو
درس خانــه ده دعلمونــو، دازمــونږ کلـــے لاچـــی ده

د ماللی خلې په خوا کښې دغه خړ پړ زمونږ کلے
ګران دے دومره په ما ګران دے لکه وی دليلا کلے
درخانــــه ده د لعلونــــو دا زمــــونږ کلــــے لاچــــی ده

.....✸✸✸.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنيا

چې نه ستا ده نه زما ده
دا دنيا وايه د چا ده

که يې غواړې چې دا ستا شي
نه خپلېږي، بې وفا ده

چې نن شته او صبا نشته
د شګې هسې ځلا ده

د يو څو ورځو له پاره
يو رنګينه مشغولا ده

چې ستا دوې سترګې غړېږي
هم ښائيسته ده هم زيبا ده
تا به ځان پسې راکاږي
چې تر څو ئې ستا سودا ده

بلاګانې ترې جوړېږي
دا بلا داسې بلا ده

وايه چا ده خپله کړې
وايه چا سره پخلا ده

نو بيا څله پسې درومې
چې نن شته صبا فنا ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

آ، پــــــه زړونـــــــو بادشـــــاهی کـــــړی
د انســــــــان عظمــــــــت هـــــــم دا ده

خیـــــــر ښــــــیګړه د ي، د بــــــل هــــــم
د دنیــــــــــــــا دا مــــــــــــــدعا ده

د رحمـــــــــــن دغــــــــــه وینــــــــــا ده
دروغ نــــــــــــــۀ دی دا رښـــــــــــتیا ده

.....✸✸✸.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه څوک وه؟

هغه څوک وه؟ چې د غرونو شهزادګۍ به یادېدله
چې به کوز به سمې له راغله، ترې حیا به شرمېدله

هغه څوک وه؟ ټوله شپه ئې چې میچن به غروله
د ملا بانګ سره سمه چې سحر به پاڅېدله

په ستر غولی کښې به دا لکه د زرکې ګرزېدله
دغه حوره د جنت مې په دې مځکه اولیدله

چې سپوږمۍ یې هم ښائیست نه شرمېدله
دغه څوک وه؟ هسکه غاړه چې په ځمکه ګرځېدله

چې حیا یې هم حیا ته لۀ ډېر سوخته پسخېدله
دا چې پټ مخ وه روانه، څومره ښکلې ښکارېدله

خبر نۀ ووم چې دا راغله او په کومې لورې راغله
د هوسۍ غوندې په دَو، دَو لۀ هیبته زغلېدله

خو په سوو لوو زړونو لکه تندر غورزېدله
زۀ حیران ورته ولاړ ووم، داچې مخ په وړاندې تلله

داخو هغه پښتنه وه، ما به خوب کښې چې لیدله
چې راویښ شوم ، بیا مې داسې

.....✸✸✸.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

جمهوريت

ګرېوانونـــو د يـــو بـــل تـــه مـــو لاســـونه اچـــولی
د جمهـور پـه نامـه ګـوره، پـه کرسـۍ يـو جنګېـدلی
زه د تـــا ثـــتۍ ماتومـــه، تـــا مـــې پښـــې دی رانيـــولې
زۀ لوروررســره پــه جنــګ يــم، مــونږ يــو بــل دی پرزولــی
ټــول پــه خپلــه ګټــې آختــه يــو، دی يــو بــل مــو نړولــی
پــه دنياګټــې چرتــه وی بــه، داســې نورخــوک شــرمېدلی
دا هغــه جمهوريــت دے زه او تــهٔ يــې دعويــدار يــو
دا ددغــې برکــت دے، د يــو بــل ځنــې ويــزار يــو

راتــه وايــی ســپرلے راغــے، ټــول وطــن بــه شــی ګلونــه
دا خــزان د غريبــۍ بــه، اوکــړی دلتــه نــه کوچونــه
ورکــوو بــه هــر غريــب تــه، هــر مــزدور تــه خپــل حقونــه
ټولــو خـــوارو د وطـــن تـــه، ورکـــوو بـــه پلاوونـــه
غريبـــانو د وطـــن تـــه ، خوشـــحالی بـــه ورکـــوو
مونږدخيـال پـه غونـډۍ ناسـت يـو، کـوو دارنګـې سـوچونه
لټـــوو پـــه خپلـــې خـــاورې جنتونـــه، جنتونـــه

زمونږداســې خــوار قســمت دے، چــې يــې لا پــه انتظــار يــو
دلتــه دغــه سياســت دے، چــې يــو خــوره نــو لا بــه خــوار يــو

.....✱✱✱.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس هغه وختونه لاړل

اوس هغه وختونه لاړل
تا به ماته، ما به تاته
دغه زمکه آسمان یو کړل
زهٔ په تا به نازېدمه
تهٔ په ما به غولېدلې
چې به تا د کوټې سر نه
ماته څومره اشارې کړې
ما به وې چې درنه ځار شم
تا به وې چې ما دروا خله
لرې بل وطن ته بوځه
خو ما داکولے نهٔ شو
ما به وې چې شهزادګۍ یې
خو زهٔ تش د وچې خان ووم
ګنې ما به چرته لرې
دنګو لوړو غرونو مینځ کښې
د خوږو اوبو په غاړه
یووړوکے شان کورګے به
کاښو خاورو نه جوړ کړے
خو ما داسې کوے نهٔ شو
اوس هغه وختونه لاړل
ځکه ژوند اوس هغه نهٔ دے
دا دنیا دومره وړه شوه
اوس نړۍ واړه یو کور دے
چې تهٔ څهٔ وخت کله غواړې
د هوا په څپو هر وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

زهٔ او تهٔ دواړه خبرې
ښهٔ په مينه هم کوے شو
کهٔ مونږ يو بل ليدل غواړو
په اسانه هم ليدے شو
خو اوس مينه هغه نهٔ ده
چې د زړهٔ په زور کېدله
اوس چې څهٔ هم کول غواړې
داپه مال او په زور کېږى
چرې دا دواړه کهٔ نهٔ وى
نوم د مينې چې وانخلې
هغه تش د قصو وخت وهٔ
ما او تا چې اورېدلې
نهٔ ليلا او نهٔ مجنون شته
دغه ټول عبث قصې شوې
کهٔ په متو کښې دې زور وى
هر سړے به د ستا ورور وى
اوس هر څهٔ بدل بدل دى
نهٔ ګودر او نه منګى شته
د ليلا مجنون خبرې
د خيالى دنيا قصې شوې
اوس هغه وختونه لاړل
اوس نړۍ واړه يو کور دے

.....✸✸✸.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګلفت حسین شهید

پــه لاره دحســین بانــدی چــې تلــې دې ګلفــت
نــو ځکــه خوجنــت تــه رســېدلې دې ګلفــت

دنــورو ســر ســاتنه یــې د ژونــدیولوئـې مــرام وۀ
شرخوښوســــره ځکـــه جنګېـــدلې دې ګلفـــت

دقــام او د ملــت دپــاره هرڅــۀ یــې قربــان کــړل
نــو مــرګ د شــهادت تــه خندېــدلې دې ګلفــت

ژونـــدون یـــی آخرڅـــۀ وۀ، جیوقربـــان او زارېـــدل وو
مطلــب د ژوندانــۀ مــونږ تــه ښــودلې دې ګلفــت

مــنم چــې دا ربنــتیا دی ،ســل دی اومــره یــو دی مــۀ مــره
اعجازختــــک هـــــم دارنګـــې ســـتائیلې دې ګلفـــت

.....✸✸✸.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

○

چې ښکلوې شراب د مينې په نظر د مستو سترګو
په دا خوئ مې ځکه خوښ دے دا دلبر د مستو سترګو

زما سترګې پرې خوږيږي، زما زړهٔ چې پرې ډاډه وي
خدائے آباد دې لري داسې دا ګودر د مستو سترګو

سترګو سترګو کښې ست اوکړی، رانه اوتښتی مخ پټ کړي
کوي مينه پټه پټه په هنر د مستو سترګو

څوک يې نهٔ وينی رادرومی، څوک پرې ډيونهٔ پوهيږي
چې وربيږي کله غشي، له سنګر د مستو سترګو

نذرانې ورته شاهانو، چې د خپلو زړونو راوړې
ما ليدلې په دې سترګو کروفر د مستو سترګو

هيڅ يقين مې خدائے زده نهٔ شي، چې به بچ ترې زما زړهٔ شي
راپسې چې لګيا داسې، وې لښکر د مستو سترګو

هرنظر يې سخن ساز دے خدائے ورکړے دا اعجاز دے
دا همه غزل شی، په اثر د مستو سترګو

.....✸✸✸.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

○

(دا غزل دبنون تنقیدي ادبي ټولنې په انعامي مشاعرې کښې د دويم انعام حق دار ګرځولے شوے وۀ . د طاهرکلاچوی غزل ته ورومبے انعام ورکړلے شوے وۀ)

ستا د مینې لېونې چې وو، په دار شو
په مئينو کښې دې اوس خو ایله شمار شو

دا حرم کۀ بتکده وه، نۀ پوهېږم
لېونے زړۀ مې په پښو کښې ورګزار شو

په زاريو به دې هیڅکله خپل نۀ کړم
زما عشق هم د پښتون غوندې خودار شو

غمژن زړۀ ته مې د سوز سندرې وایه
ایله سپک خو مې په دې د زړګی بار شو

ستا د مستو خمارو سترګو اثر وۀ
مېخانه کښې د جامونو ګړنګهار شو

دا **اعجاز** چې وۀ مدام خلقو رټلے
په دې څۀ کۀ جوړ په مرګ يې وير نانار شو

.....✸✸✸.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

○

حسن، مینه چې رایوځائے شی جانان شی
د چا سترګې، د چازړۀ شی، دچا ځان شی

کۀ زما جانان دې اولیدو په سترګو
تانه هېر به دجنت حورې غلمان شی

چې په مال، دولت ئې ښوک اخستے نۀ شی
کاشکې هر انسان کـه دغسې انسان شی

خلق وائي چې يې زړۀ راځنې يوړو
خو تازه پرې د اعجاز خټک ایمان شی

.....✸✸✸.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

O

راشـــئ چـــې زۀ درکـــړم لېـــونی مینــــه
بـــل خـــوا ښـــکلیو! ځلــــه لټـــوئ مینــــه

مــــا درتــــه شــــوملې او پیـــاځې راوړلــــې
غــــواړې کـــۀ لـــۀ مانــــه پرونــــی مینــــه

خلقــــو! لټولــــه ســــرو او ســــپینو کښــــې
هغــــه وه غریــــب کښــــې پخــــوانی مینــــه

مینــــه د غــــرض پــــه سیاســــت شــــوله
جــــوړه شــــوه اوس دا پاکســــتانی مینــــه

چغښــې چــې د دوو غرونــو میــنځ کښــې شــوه
ځــــــومره ده مظلومـــــه افغـــــانی مینـــــه

دوه مئــین جــدا چــې لــۀ یــو بلــه کــړی
دا بــــــه وي ربښــــــتیا امریکنــــــی مینــــــه

مــا اعجــاز تــه ژونــد ځکــه رنګــین ښــکاری
مــــا ســــره چــــې وی د شــــېرینی مینــــه

.....✸✸✸.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

○

مـونږه پـه سـرهٔ اورکښـې ژونـدون لـهٔ ډېرناکامـه کـوو
طمـع د ننـګ چـې لـهٔ بـې حسـه ودهٔ قامـه کـوو

هـر څـو کـهٔ نـورو بانـدې بـدې لګـی رښـتیا خبـرې
د ژونـد خبـره بـه همـېش د ژونـد لـهٔ بامـه کـوو

دخپـل ښائیسـت پـه بـام ختلـې دومـره مـهٔ نـازېږه
مـونږه عـزت سـتا د ښائیسـت لـهٔ احترامـه کـوو

تـر څـو چـې مینـه پېغلتـوب تـه رسـېدلې نـهٔ وی
ددې دفـاع بـه تـر هغـې لـه هـر الزامـه کـوو

چرتـه چـې بـد پـه خلقـو تـش د مینـې تکـی لګـی
پـه داسـې کلـی کښـې بـه څنګـه مینـه عامـه کـوو

هـیڅ پوهـه نـهٔ شـو چـې پـه تابانـدې مئـین څنګـه شـو
وایـئ اعجـاز داسـې کارونـه مـونږ بـې پامـه کـوو

.....✸✸✸.....

یادګیرنه ! چاراته وې چې ستا دا غزل بل یوشاعر پخپل نوم خپل کتاب کښې چاپ کړے نو ماوې چې دا خو ما دپاره لوئے اعزاز دے چې زما کلام هم څوك د دې جوګه ګڼي چې پخپل نوم ئې چاپ کړي ---- اعجازخټك

(c) ketabton.com: The Digital Library

○

هغــه چــې ســـترګو کښـــې خبــرې کـــوی
راتـــه د میـنـــې ډېـــرې غـــورې کـــوی

حېـــــران د کلـــــی مشـــــرانو تــــه یــــم
دا چـــې خبـــرې کـــوی ســـترې کـــوی

د فلســــطین او د کشـــمیر پــــه زمکــــه
خبـــرې تـــورې کـــوی، زغـــرې کـــوی

چــې د اعجــاز غونــدې لــۀ ســره تېــر شــی
هغـــــــه خبـــــــرې زړَورې کـــــــوی

.....✸✸✸.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

○

هغه چې جام د پاسه جام سره هم خلۀ ورکوی
داسې ساقی ته به څوک څرنګې زړه نۀ ورکوی

په دواړه لاسه چې سحر ماښام لوټی مالونه
دومره غریب سړے به بل غریب ته څۀ ورکوی

کله دخدائے په مینه مست، کله دقام په جذبه
سرونه دومره آرزان بیه پښتانۀ ورکوی

هغه ده بیادزمانې منصور په دار خېژوی
ژوند ورنه آخلی خو ژوندون په ژواندانۀ ورکوی

.....✸✸✸.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

○

ملګــرو زۀ پــه داســې ښــار کښــې اوســم
لکــه د مصــر پــه بــازار کښــې اوســم

شــــهبازګړه د ســــترو ځــــاے يــــادېږى
ځکــه د يــار د کــوڅې لار کښــې اوســم

خبــر دے کــۀ نــه راځــې خــو هــا اووايــه
چــې دې خــوش فهمــه انتظــار کښــې اوســم

هغــــه د امــــن او انصــــاف غوښــــتنه
لکــه د تېــر وخــت چرتــه غــار کښــې اوســم

.....✸✸✸.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

○

ژونـــدون څـــهٔ دے دا يــو نـــوم د هنګــامو دے
ســـــــتړی لار د پرېوتـــــــو اؤ پاڅېــــــدو دے

څــوک پــه غــم لړلــی ژونــد ځنــې بېــزار دی
د چـا ژونـد خـو بـس يـو نـوم د رنګينـو دے

چې د وخـت هـر يـو طوپـان تـه غـاړه وځـی
منـــزل پښـــو کښـــې بيـــاد داســـې لېونـــو دے

تېوســــانو لـــــه ژونــــدون لتــــه ورکــــړې
د ژونـــدون حـــق خـــو يـــوازې د زمـــرو دے

فيصـــلې زمـــونږ د کلـــی چـــې پـــردی کـــړی
دغـــــه جـــړ زمــــونږ دټولــــو مســــئلو دے

.....✱✱✱.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

O

پـروت پـه سـجده، زړۀ کښـې خـدائے بـلا خـدايان ګرځـوو
مـونږ آذر خويـه دې کعبـې کښـې هـم بتـان ګرځـوو

خـدائے پـه هـر څـه يـو پـوره کـړی خـو بيـا هـم ډېـر وږی
کچکول پـه غـاړه ځکـه مونږ پـه ټـول جهـان ګرځـوو

د نړيوالـه کلـی خـان ملـک بـه څـوک پوهـه کـړی
پـه خپـل وطـن کښـې جنـازې مـونږه د ځـان ګرځـوو

عـدل انصـاف، د داسـې خلقوبـه څـوک څـۀ اومنـي
چـې دروغـژن يـو ځکـه سـر بانـدې قـرآن ګرځـوو

.....✸✸✸.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

O

ستا د خبرو د خوب به نۀ یم
هر څۀ به یم خو سپین کتاب به نۀ یم

خلق مې لولی پاڼې پاڼې د ژوند
په مخ راخور دې تور نقاب به نۀ یم

چا نه چا، چا پورې خپل ځان تړلے
د کتاب داسې انتساب به نۀ یم

د ژوند مقصد کۀ د جنت ګټل دی
آخته په دغسې عذاب به نۀ یم

.....✸✸✸.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

O

ځنـې سـرونه مـې ليـدۀ ، پـه نمـر خاتـۀ پرېواتـۀ
ځنـې سـرونه آخـر غـوځ شـو، ورتـه نـۀ پرېواتـۀ

دخاموشــۍ لــۀ شــوره ډېــرو ســر تنــدے اونيــوۀ
دبېوســـۍ لـــۀ زوره ډېـــر پـــه زنګانـــۀ پرېواتـــۀ

دعـوې پـه چـا، آخـر د څـه ،پـه کـومې خلـې اوکړمـه
هلتـــه دامـــن دعـــوه ګيـــر ســـاړۀ واړۀ پرېواتـــۀ

غـــوره ټنـــا چرتـــه پـــه لـــرې وطنونـــو اوشـــی
تنـدر آخـر زمـونږ پـه کـور پـه هرکالـۀ پرېواتـۀ

ځـان تـه د ځـان پـه مقابـل چـې کلـه زۀ اودرېـدم
دزړۀ کعبـــې کښـــې مـــې بتـــان خـــوارۀ وارۀ پرېواتـــۀ

.....✸✸✸.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

○

ګلــه! چـې پــه ســترګو کښــې اغـزے دې کـړم
ښـه ده چـې خپـل ځـان سره يـو ځـائے دې کړم

تـــا چـــې د ښـــو پـــه غشـــو اوويشـــتم
مـــړ ومـــه جانانـــه! راژونـــدے دې کـــړم

زۀ خـــو ســـتا پـــه ســـترګو جهـــان ګورمـــه
سترګې مـې هـم تـه شـوې چـې پـردے دې کړم

خلقـــو د مجنـــون خبـــرې هېـــرې کـــړې
ځـــان پســـې هـــم داســـې لېـــونے دې کـــړم

ســـتا اعجـــاز خټـــک بـــه ولـــې نـــۀ ســـتائى
سـتا يـو خـوږ نظـر دے چـې زلمــے دې کـړم

.....✵✵✵.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

○

هيڅوک نـۀ ګـوری خپـل ځـان پـه ائينـه کښـې
بـــل تـــه ښـــائی بـــل انســـان پـــه ائينـــه کښـــې

تـوريې خـاورې بـه د يـار پـه ديـدن مـوړ شـی
ځـان تـه ګـورې چـې د ځـان پـه ائينـه کښـې

خلقـــو خپلـــې برخـــې يـــوړې بختـــور شـــو
مـــونږ يـــې ګـــورو د ارمـــان پـــه ائينـــه کښـــې

دا چـــې تـــا پـــورې يـــادېږی زمـــونږ کلـــے
ښـــکلے ښـــکاری د دوران پـــه ائينـــه کښـــې

.....✸✸✸.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

(درې شعرونه)

هــر ســړے نفــرت لــهٔ يــو ســړی کــوی
هـــر ســـړے ددهٔ ســـره يـــاری کـــوی

خدايـــه! د دجـــال فتنـــه بـــه څنګـــه وی
ګـــوره! چـــې ړانـــدهٔ مـــو مشـــری کـــوی

خپلـــو مـــې چـــاړهٔ پـــه مـــری ايښـــې ده
خپـــل خـــو داســـې نـــهٔ کـــوی، پـــردی کـــوی

.....✸✸✸.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

○

پـــرون چـــې ورور د ورور مرګونـــه اُوکـــړل
مـــونږ پـــرې د پاســـه زيـــات قتلونـــه اوکـــړل

چـــې پـــه لمنـــې د چـــا نمـــونځ کېـــدلو
هغـــو ګنګـــا کښـــې اودســـونه اوکـــړل

غـــل بـــه د غلـــوۀ ْطن کښـــې چـــا تـــه وايـــو
هرچـــا يوبـــل پســـې نمنځونـــه اوکـــړل

مـــونږ تـــه ځـــۀ پتـــه د دښـــمن نـــۀ لګـــى
مـــونږ ديـــردو پـــه ســـر جنګونـــه اوکـــړل

خـــوب کښـــې چـــې راغـــے نـــو ورغـــاړې وتـــم
مفتوکښـــــې مـــــونږه ديدنونـــــه اوکـــــړل

چـــې پـــه دنيـــا کښـــې پـــۀ ښـــۀ نـــوم يـــادېږى
هغـــو هـــم داســـې ښـــۀ کارونـــه اوکـــړل

اعجـــاز ختـــك بـــه آخـــر خـــدائے پوهـــه کـــړى
غـــرۀ کښـــې يـــې چاتـــه آوازونـــه اوکـــړل

۲۷مارچ ۲۰۱۲ ء

.....✸✸✸.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

هائیکوګانې

مانه جمات کښې چا ځپلۍ پټې کړې
ماوې چې دا څه د موچي دکان دے
چې زړې پرېږدي او ترې نوې یوسي

.....✸✸✸.....

نن یو خټک دغرۀ په سر ګډېدۀ
ماوې چې بیا به چرته ډول غږېږي
ځکه چې دا دومره د تینګې نۀ دي

.....✸✸✸.....

مونږ هغه ملک ته زنده باد وئیلي
د ښې توښې نه یې مونږ اوویستلو
لکه پردي خیرات کښې سپي وررُوَو

.....✸✸✸.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

هائیکوګاني

دخواري ځوی ډالر لیدلے نهٔ وهٔ
اوس د سوکړك په ځائے برګرې غواړي
مونږ به اوس تشې هسې خلې چړپوُّو

.....✸✸✸.....

په انټرنیټ یاراني څنګه کیږي
چرته فیس بك کښې چې جینۍ ښکاره شي
بلا ځوانان ورته لَو یٌو اووائي

.....✸✸✸.....

د دهماکوسره بلد دومره شو
اوس د ټوپك ډز راته داسې ښکاري
لکه ماشوم چې چرته ټیزواچوي

.....✸✸✸.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

هائيکوګانې

خدايه ! په ملک کښې خوشحالي راولې
ګنې وارۀ وارۀ خدايان دی واړه
دځان نه مخکښې به دوزخ ته لېږو

.....✸✸✸.....

چاوي چې ځنګه ځوک ليډر جوړېږي
ماوې دروغ او حرامتوب زده کړه
خلق به دې خپله بيا به سر ګرځوي

.....✸✸✸.....

سل شېطانان او يو ليډر زمونږه
لکه چې سل پاپړ او يو لوړ وي
ځکه شېطان هم ترېنه لرې تښتي

.....✸✸✸.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

هائیکوګاني

ښکلو ته اووايئ چې کور کښې کېنئ
زمونږ وژلو ته دي نۀ رادرومي
اوس دغه کار دغه خودکشه کوي

.....✸✸✸.....

نرخونه ورځ په ورځ په بره خېژي
چې دغه حال ، دغه رفتار وي زمونږ
بره سپوږمۍ ته به مونږ زر اورسو

.....✸✸✸.....

يوشل روټۍ مې چې مېلمه ته راوړې
وې چې يوه روټۍ ترې بيرته يوسه
وې چې انسان يم ، ځناور خو نه يم

.....✸✸✸.....

چرته زړۀ خوږے مشر وي به کنۀ ؟
په دې ارمان واړه سپين ږيري شولو
لکه د کونډې لۀ لېورۀ اووتو

.....✸✸✸.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

کــۀ يــو انګرېــز انګرېــزي نــۀ شــی لــيکے
دغـــه پوښـــتنه لـــړ د ځـــان نـــه اوکـــه
تـــا کـــوم پښتوکښـــې سپاړسـم پـــاس کـــړے

.....✸✸✸.....

هغـــه جمـــات کښـــې انګرېـــزی وئيلـــه
وې يـــې چـــې دۀ د خـــدائے ظـــالم تـــه ګـــوره
کفـــر ئـــې ټـــول ګـــوره ! جمـــات تـــه راړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

اعجاز خټک هغه شخصيت دے د چا لۀ برکته چې په ټول خليج کښې د پښتو ټولنې جوړې شوي دي او په خليج کښې د پښتو مشاعرو بنسټ هم دغه مشر ايښودلے دے. د اعجاز خټک په کوششونو او ترغيباتو زمونږ پښتو ادبي ټولنه قطر هم جوړه شوې ده
د کومې لۀ سوبه چې په پښتو ادب کښې ډېر زيات کار په ديار غېر کښې شوے دے.د اماراتوپښتو ادبي ټولنه مرکزډُبۍ واحده ټولنه ده چې په پردي وطن کښې يې مشاعرې منعقد کړې دي او د پاکستان نه يې ورته شاعران او اديبان راغوښتي دي.تر اوسه د ټولنې د ملګرو لۀ خوا څو درځنه کتابونه او مجلې هم خپرې شوې دي.دا ټول هر څۀ د دغه کس لۀ برکته وو..

فيروزآفريدي
صدر
پاك پښتوادبي ټولنه دوحه قطر

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library